

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

10/2023

12. október 2023, IV. ročník

Premena námestia na Podháji je dokončená

strana 3

Foto: archív mesta Martin

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

Martinčania volili vo voľbách inak ako Slovensko

Poradie v top trojke by síce voliči nezmenili, ale minulého víťaza volieb by do parlamentu už nepustili. Smolu by malo aj KDH.

strany 4 a 5

Preteky Okolo Slovenska: Kráľovská etapa mala cieľ v Martine

Skvelú atmosféru prestížneho podujatia ocenil aj šéf cyklistiky, veľký záujem ľudí potešil aj pretekárov.

strany 20 až 22

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Z viacerých chodníkov v meste sa vytratili autá, nie však zo všetkých

Martinskí mestskí policajti na začiatok zvolili dobré slovo. Na zle zaparkované autá lepia zatiaľ nálepky s upozornením. Ak však niekto na chodníku zaparkuje doslova "na hulváta", lebo aj to sa už v prvom októbrovom týždni stalo, pokuta ho neminie.

Od nedele 1. októbra začala na Slovensku platiť novela zákona o cestnej premávke, ktorá zakazuje parkovanie na chodníkoch. Neznamená to ale, že autá z chodníkov úplne vymiznú.

Parkovanie bude naďalej možné na chodníkoch, ak to umožňuje dopravné značenie (zvislé i vodorovné), ktoré určuje aj spôsob parkovania. Dopravné označenie však nemožno osadiť hoci kde, vždy musí byť pre chodcov zachovaný minimálny priestor 1,5 m, aby neboli zaparkovaným vozidlom akokoľvek obmedzovaní.

Niekde sa to dá aj teraz

Za príklad by sme si mohli vybrať Nálepkovu ulicu v Martine na Severe. Chodníky sú z oboch strán široké a môže sa na nich aj parkovať.

„Pred rekonštrukciou západnej časti chodníka parkovali vozidlá priamo na ceste. Po jeho oprave z predchádzajúceho volebného obdobia je to možné už aj na chodníku, čo povoľuje príslušné dopravné značenie. Veľmi nám záležalo na tom, aby to tak bolo, hoci nás to stálo viac peňazí, keďže bolo nutné spevniť aj podklad na miestach, kde autá momentálne parkujú. Samozrejme, k tomu

Na Nálepkovj ulici je parkovanie na chodníku možné aj v súčasnosti. Dovoľuje to dopravné značenie.

Foto: Roman Kopka

”

V súčasnosti vodičov, ktorí neoprávnene zaparkovali na chodníku, riešime napomenutím, alebo ak nie sú na mieste prítomní, tak nálepkou s upozornením, že takýto spôsob státia nie je v súlade so zákonom.

Sebastián Andrášik, MsP Martin

sa prispôbili aj obrubníky, aby sa dalo na chodník plynule vyjsť, resp. z neho zísť,” vysvetľoval Jozef Krištoffy, poslanec mesta Martin za mestskú časť Sever.

Takýchto možností veľa v našom meste nie je, viaceré chodníky sa budovali v čase, keď mnohé domácnosti ani autá nemali. Inými slovami, veľa chodníkov, najmä v mestských častiach, nespĺňa také šírkové parametre, aby na nich mohli autá parkovať a zároveň by neobmedzovali chodcov.

Každopádne, mestská spoločnosť Turiec a. s., ktorá má v Martine na starosti parkovanie, už dlhší čas vyberá chodníky, na ktorých by sa dalo parkovať aj po zmene legislatívy. Na tento účel bola zástupcami spoločnosti a Dopravného inšpektorátu v Martine pred pár týždňami, aj na základe podnetov od občanov, vykonaná dodatočná obhliadka chodníkov. O výsledkoch obhliadky informuje na facebookovej stránke Parkovanie Martin.

Pred 1. októbrom spoločnosť Turiec a. s. v tlačovej správe upozornila aj majiteľov rodinných domov, aby svoje motorové vozidlá parkovali pokiaľ možno vo svojich dvoroch alebo garážach a nenechávali vozidlá odstavené na chodníkoch. Vyhnú sa tak sankciám za porušenie zákona.

Zatiaľ dohovor, neskôr už aj pokuty

A tie nie sú malé. Ak bola uplatnená objektívna zodpovednosť, priestupok sa zdokumentuje elektronickou formou a majiteľ vozidla dostane pokutu 78 eur bez pardonu. Ak pokutu stihne uhradiť do 15 dní, tá sa zníži na 52 eur. Ak sa priestupok rieši priamo na mieste alebo je na vozidlo založená tzv. papuča, policajti môžu udeliť pokutu najviac do výšky 50 eur. No môže priestupcu len napomenúť.

„V súčasnosti vodičov, ktorí neoprávnene zaparkovali na chodníku, riešime napomenutím, alebo ak nie sú na mieste prítomní, tak nálepkou s upozornením, že takýto spôsob státia nie je v súlade so zákonom. Naša informačná kampan by mala trvať približne mesiac,” povedal Sebastián Andrášik z MsP Martin.

Neznamená to ale, že zle parkujúci vodiči teraz automaticky vyjdú bez pokuty. „Už po 1. októbri sme riešili v Košútoch prípad, keď vodič dodávky zaparkoval cez celú šírku chodníka a chodci ju boli nútení obchádzať. To je veľmi arogantné a takýto priestupok nemohol ostať bez sankcie,” zdôraznil Sebastián Andrášik.

Na záver podotkol, že ich motoristi v Martine príjemne prekvapili. „Na mnohých miestach zmizli autá z chodníkov bez toho, aby sme boli nútení vykonať nejaké aktivity. Aj to je dôkaz, že ľudia o tejto zmene vedia z médií, napokon aj my sme o nej informovali.”

Roman Kopka

Podhájske námestíčko prešlo výraznou premenou, na svoje si prídu deti i dospelí

Revitalizácia Námestia protifašistických bojovníkov bola z väčšej časti financovaná z európskych fondov. Z celkovej sumy vo výške viac ako 644-tisíc eur, ktoré do tohto projektu dalo mesto, tvorí nenávratný príspevok až vyše 580-tisíc eur.

Dlho avizovaná premena Námestia protifašistických bojovníkov je realitou. Podhájčania, ale aj obyvatelia blízkeho okolia, či už zo Strání alebo Nového Martina, dostali po jeho slávnostnom utorkovom otvorení do vienka nádherný verejný priestor.

Moderný, ekologicky a zároveň i účelovo vypočítaný a nepochybne aj vzhľadovo atraktívny. Námestíčko je po rozsiahlej premene ideálnym

miestom na stretávanie sa rodín s deťmi, ale park ponúka aj dostatok miesta pre ľudí staršej generácie, ktorí vyhľadávajú pokoj a oddych. Blízko je aj zrenovovaná autobusová zastávka a okolo parku i 36 parkovacích miest. Navyše, neďaleko sa nachádza i cyklotrasa lemujúca rieku Turiec. Z tohto pohľadu je nový priestor naozaj široko dostupný pre všetkých Martinčanov.

Po oficialitách sa deti doslova rozprchlí po celom parku. Zlákali ich najmä preliezačky. Foto: archív mesta Martin

„Želám tomuto námestíčku najmä to, aby žilo, aby sa tu deti hrali a dospelí oddychovali. Verím, že tu na tomto peknom mieste strávia ľudia veľa pekných a pohodových chvíľ. Konečne aj Podhájčania či obyvatelia neďalekých Strání majú kam ísť, konečne sa majú kde stretávať,“ povedal Ján Danko, primátor mesta Martin.

Vo svojej reči počas slávnostného otvorenia ocenil aj aktivitu či už bývalých alebo súčasných poslancov z mestskej časti Podhájs-Stráne. „Prišli s myšlienkou, ktorú postupne aj v spolupráci s mestom a jeho pracovníkmi, architektmi, stavbármi a záhradníkmi dovedli až do zdarného konca. Veľmi by som si želal, aby takýchto projektov, a z väčšej časti financovaných z európskych zdrojov, bolo po našich sídliskách viac.“

Spokojný s výsledkom päťročnej roboty bol aj poslanec Tomáš Ignačák, predseda VMČ Podhájs-Stráne, ktorý sa tiež poďakoval mnohým ľuďom, ktorí sa na tomto peknom diele podieľali.

„Námestie protifašistických bojovníkov je v rámci našej mestskej časti jediným väčším komunitným priestorom, kde sa môžu ľudia stretávať. Aj preto nám veľmi záležalo na jeho revitalizácii. Okolo tohto europrojektu bolo treba zvládnuť veľa byrokracie, bolo sa treba niekedy obrnúť aj trpezlivosťou, ale výsledok stojí za to a verím, že poteší obyvateľov Podhája i Strání.“

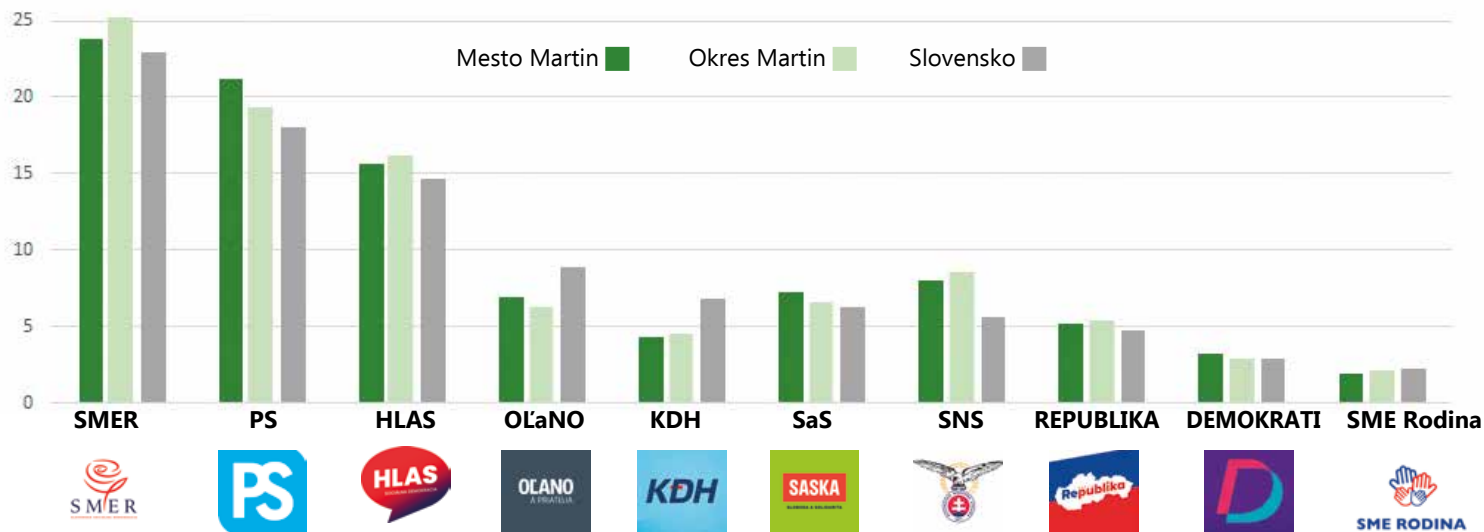
O tom niet pochyb. Ošumelý park, ktorý je na podhájskom námestí dominantný, prešiel výraznou premenou. Deti si tu nájdu veľa hracích prvkov – hojdačky, šmykačky, preliezačky v tvare atómov i štýlovo riešené pieskovisko. Na bezpečnosť hrajúcich sa detí poslúžia aj mäkké dopadové plochy z EPD materiálu. Atraktívny pre nich určite bude aj prírodný val s tunelom a takisto dopravné ihrisko. Samozrejmosťou sú lavičky z agátového dreva, stojany na bicykle, fontánka na pitie, koše na smeti, časom pribudnú aj toalety. Súčasťou parku je aj oplotenie s tromi bráničkami. Moderne je riešené aj verejné osvetlenie s 15 lampami. A toto všetko je ideálne zladené s drevinami, trávnikmi. Navyše, nasadených bolo okolo 900 druhov koreňov rôznych druhov okrasných tráv a kvetov. Keď to na jar a počas leta všetko rozkvitne, to ešte len bude pastva pre oči, máme sa na čo tešiť.

„Takýto park s ihriskom tu v tejto časti Martina veľmi chýbal, veď najbližšie je niečo vhodné pre deti až pri Tulipe a to je už pomerne ďaleko od obydli. Skutočne je to tu pekné a veľmi sa z tohto zrenovovaného priestoru tešíme. Nám mamičkám sa pozdáva aj plot, deti sú v bezpečí, nemusíme stále za nimi chodiť, naopak, môžeme si pokojne posediť,“ povedala Tatiana Matejíčková bývajúca v Novom Martine.

Roman Kopka

Takýto úspešný projekt si zaslúžil aj slávnostný ceremoniál. K otvoreniu patrí aj strihanie pásky. Foto: archív mesta Martin.

Predčasné parlamentné voľby: V Martine hlasovali voliči a voličky inak ako Slovensko

	SMER	PS	HLAS	OĽaNO	KDH	SaS	SNS	REPUBLIKA	DEMOKRATI	SME RODINA
Martin	23,82	21,14	15,69	6,87	4,32	7,27	8,06	5,14	3,18	1,93
Okres Martin	25,18	19,37	16,23	6,32	4,5	6,55	8,51	5,44	2,91	2,15
Slovensko	22,94	17,98	14,7	8,89	6,82	6,32	5,62	4,75	2,93	2,21

Poradie v top slovenskej trojke by síce Martinčania a Martinčanky nezmenili, ale napríklad predchádzajúceho víťaza volieb z roku 2020 by do parlamentu už nepustili. Smolu by malo KDH, šťastie by sa usmialo na Republiku.

trojku uzatvára Hlas - SD so 14,7 %. S odstupom nasleduje koalícia OĽaNO a priatelia, KÚ a Za ľudí s 8,89 %, ďalej KDH so 6,82 %, SaS so 6,32 % a SNS so 5,62 %.

Takto by rozhodol Martin

V martinských mestských realiách by zloženie parlamentu vyzeralo ináč. Vypadla by z neho koalícia Igora Matoviča so 6,87 % (na vstup do NR SR pri trojčlennej koalícii treba 7 %) a aj kresťanskí demokrati so 4,32 %. Naopak, Republika by v parlamente nechýbala, v meste Martin získala 5,14 %. Oproti celoslovenským výsledkom vyššie zisky v Martine zaznamenali všetky ostatné parlamentné strany: Smer - SSD – 23,82 %, PS – 21,14 %, Hlas - SD – 15,69 %, SNS – 8,06 %, SaS – 7,27 %. Spomeňme ešte Demokratov expremiéra Hegera, ktorí v Martine získali 3,18 %.

Mimochodom, v roku 2020 vyhralo v Martine hnutie OĽaNO s 26,58 %, nasledoval Smer - SD 19,13 %, Sme rodina 8,58 % (teraz 1,93 %), PS a SPOLU 8,34 %, SaS 7,39 %, ĽS-NS 7,39 % (teraz 1,07 %), Za ľudí 6,29 % (teraz boli v koalícii s OĽaNO a KÚ), SNS 3,95 %, Vlast' 3,66 % (teraz nekandidovala), Dobrá voľba 3,47 % (časť členov prešla do Hlasu, po 30. 9. zanikla).

V grafe nájdete okrem iného aj výsledky za okres Martin, v tabuľke na 5. str. aj prehľad o tom, ako hlasovali mestá a obce v Martinskom okrese.

Keď v závere minulého roka stratila vláda Eduarda Hegera dôveru parlamentu a v nasledujúcich týždňoch sa nesformovala nová koalíčná väčšina, bolo jasné, že Slovensko čakajú predčasné parlamentné voľby. Cesta k nim bola nezvyčajne dlhá, viedla cez zmenu Ústavy SR, ktorá to umožnila a aj cez dohodu parlamentných strán. Bývalé strany vládnej koalície (OĽaNO, SaS, Sme rodina a Za ľudí) sa dohodli na termíne 30. september. Užili sme si tak dlhú polarizujúcu predvolebnú kampaň, navyše miestami veľmi agresívnu.

Ale už je to za nami, v posledný septembrový deň voliči nanovo rozdelili karty a rozhodli o novom zložení Národnej rady. V týchto dňoch už čakáme na to, či sa víťazovi volieb Smeru – SSD podarí zostaviť vládu s Hlasom – SD a SNS. Ako prvý poverenie na zostavenie vlády od prezidentky Zuzany Čaputovej dostal predseda Smeru – SSD Róbert Fico. Ak by sa mu to nepodarilo, druhou alternatívou by potom zrejme bola len vláda PS, Hlasu - SD, KDH a SaS. V čase písania tohto textu sa špekulovalo,

či by ju viedol predseda Progresívneho Slovenska Michal Šimečka alebo predseda Hlasu – SD Peter Pellegrini, bez ktorého by žiadny vládny kabinet, vzhľadom na rozloženie politických síl, vzniknúť nemohol.

Vysoká účasť voličov

Vráťme sa ale k samotnému priebehu a výsledkom volieb. Účasť na nich bola vyššia ako v roku 2020, k volebným urnám prišlo až 68,5 % oprávnených voličov a voličiek (3 007 123 zúčastnených), pred viac ako 3,5 roka to bolo 65,80 % (2 916 840 zúčastnených).

Vyššiu účasť, dokonca nadpriemernú, na voľbách štatistiky zaznamenali aj v meste Martin. Na voľbách sa 30. septembra 2023 u nás zúčastnilo 29 364 voličov a voličiek, čo predstavuje 70,71 %.

A ako voliči a voličky naložili s dôverou pre politické subjekty? Pre porovnanie si najprv pripomeňme celoslovenské výsledky. Jasne vyhral Smer - SSD s 22,94 %, na druhom mieste so 17,96 % skončilo Progresívne Slovensko a top

AKO HLASovali MESTÁ A OBCE V OKRESE MARTIN

OBEc	účasť	SMER	HLAS	PS	SaS	OĽaNo	SNS	REPUBLIKA	KDH	DEMOKRATI	SME RODINA
Belá-Dulice	76,90	24,87	20,17	18,14	7,99	4,18	7,86	6,47	1,64	3,17	2,79
Benice	77,81	31,75	16,58	14,21	2,84	2,36	8,05	5,21	9,95	3,79	1,42
Blatnica	82,32	29,75	19,88	13,2	7,11	3,62	12,77	6,38	2,61	1,59	1,3
Bystrička	78,03	29,91	15,79	19,87	6,27	4,39	9,1	4,18	2,09	3,55	3,13
Ďanová	77,02	23,96	20,41	17,75	3,84	5,62	8,87	7,39	1,47	3,55	3,55
Diaková	86,47	27,27	16,47	22,72	8,8	3,97	8,8	2,27	5,11	1,42	0,56
Dolný Kalník	80,89	9,76	11,62	38,6	11,62	5,58	6,04	4,65	6,97	3,25	0,46
Dražkovce	84,19	22,2	16,47	21,76	7,79	5,88	9,11	4,62	5,58	3,23	1,76
Folkušová	78,33	34,78	16,3	15,21	2,17	2,17	9,78	4,34	4,34	2,17	1,08
Horný Kalník	85,71	16,66	15,15	19,69	3,03	3,03	12,12	6,81	12,87	4,54	3,78
Karlová	75,28	34,84	13,63	16,66	0	4,54	19,69	3,03	3,03	0	3,03
Kláštor	76,22	23,5	18,21	16,94	5,19	6,46	9,4	5,97	6,26	2,44	3,03
Košťany	77,58	24,35	15,33	21,19	8,19	6,08	7,37	5,15	3,62	3,62	2,1
Krpeľany	77,85	31,68	19,66	11,11	3,45	6,9	10,06	7,35	3,45	3,15	1,05
Laskár	72,07	28,75	5	18,75	6,25	7,5	22,5	6,25	0	0	1,25
Ležiachov	77,14	29,24	13,2	11,32	8,49	3,77	19,81	8,49	3,77	0	0,94
Lipovec	77,77	21,56	14,79	21,74	6,59	7,13	8,55	5,16	6,06	2,67	2,49
Martin	70,71	23,82	15,69	21,14	7,27	6,87	8,06	5,14	4,32	3,18	1,93
Necpaly	76,82	21,73	20,78	18,11	5,35	3,46	11,49	4,88	4,4	3,46	2,67
Nolčovo	67,98	39,41	16,78	18,24	3,64	5,83	5,83	3,64	2,18	1,45	2,18
Podhradie	75,59	33,74	17,84	10,51	5,62	3,91	12,22	5,86	2,93	0,73	2,93
Príbovce	78,18	25,99	19,05	17,87	4,13	5,9	10,93	5,02	3,39	2,21	1,32
Rakovo	70,80	26,79	13,87	18,18	6,69	5,26	6,69	4,78	4,3	1,43	2,39
Ratkovo	77,19	29,54	16,66	9,09	0,75	7,57	9,84	12,87	3,78	3,78	2,27
Sklabiňa	77,54	28,57	16,5	21,18	4,92	6,65	8,62	5,66	1,72	2,7	1,97
Skl. Podzámok	72,83	21,18	21,18	16,1	7,62	5,08	10,16	4,23	0,84	2,54	7,62
Slovany	81,08	24,4	22,37	11,52	4,4	5,76	11,86	5,42	4,06	4,4	2,03
Socovce	74,15	26,15	26,92	5,38	5,38	8,46	6,15	6,92	7,69	1,53	2,3
Sučany	71,72	30,45	16,29	14,47	3,85	6,31	9,16	6,02	5,52	2,35	2,24
Šútovo	79,36	35,88	21,16	5,52	3,98	6,13	12,26	7,05	0,61	0,92	3,98
Trebostovo	76,76	23,91	23,09	17,93	6,79	5,7	8,42	4,34	4,07	0,81	2,71
Trnovo	73,63	29,81	14,9	18,63	8,69	5,59	8,07	4,96	0	3,1	3,72
Turany	73,10	29,91	18,05	14,97	3,85	4,43	9,6	7,3	4,55	1,76	2,01
Turč. Štiavnička	75,06	27,25	12,99	17,87	5,05	6,67	14,25	6,31	2,52	1,62	3,24
Turč. Jaseno	69,02	21,68	19,67	14,85	6,82	4,01	9,23	10,44	1,2	3,21	6,02
Turč. Kľačany	76,93	24,95	16,58	17,39	5,47	7,08	8,69	6,92	3,05	2,41	3,05
Turč. Ďur	66,42	43,95	16,48	13,18	2,19	5,49	4,39	1,09	3,29	4,39	4,39
Turč. Peter	79,41	20,25	11,39	22,15	6,32	6,96	5,06	6,32	10,75	3,79	2,84
Valča	77,00	25,48	15,04	20,61	7,69	6,46	7,16	4,15	4,51	3,62	2,83
Vrícko	74,80	25,77	9,96	11,68	3,09	3,78	6,18	3,78	28,17	2,4	0,68
Vrútky	70,07	25,16	14,65	19,4	6,95	6,66	7	5,42	5,95	2,68	2,39
Záborie	77,16	25	14,58	11,45	6,25	2,08	21,87	5,2	3,12	2,08	4,16
Žabokreky	78,40	22,73	20,41	18,86	6,2	6,33	8,13	7,23	1,93	3,35	2,58

K priebehu volieb: Boli pokojné a obvodná komisia s pôsobnosťou pre okresy Martin a Turčianske Teplice nemusela riešiť žiadne vážnejšie podnety. Problémy nastali po sčítaní hlasov, keď mnohé z 52 okrskov museli veľmi dlho čakať na potvrdenie od Štatistického úradu, že ich elektronická zápisnica úspešne prešla sumarizačným systémom. Stovky členov a členiek okrskových komisií, ktorí dohliadali na priebeh volieb a po ich skončení rátať hlasy, sa domov dostali až po viac ako 20 až 22-hodinovej šichte.

Roman Kopka

ZVOLENÍ POSLANCI Z TURCA

Smer - SSD

Ján Kvorka, 68 r., Blatnica, krajský predseda Smeru – SSD v Žilinskom kraji. Kandidoval zo 17. miesta, získal 1 275 preferenčných hlasov.

Progresívne Slovensko

Zuzana Številová, 40 r., Bystrička, právnička. Kandidovala z 20. miesta, získala 8 538 preferenčných hlasov.

SNS

Peter Kotlár, 45 r., Martin, lekár. Kandidoval zo 130. miesta, získal 13 252 preferenčných hlasov, čo ho posunulo na 9. miesto v rámci kandidačnej listiny.

Pavel Lupták, 64 r., Turčianske Teplice, podnikateľ. Kandidoval zo 140. miesta, získal 13 046 preferenčných hlasov, čo ho posunulo na 10. miesto v rámci kandidačnej listiny.

STRUČNE Z MARTINA

■ **Zvolali zastupiteľstvo, no nerokovalo sa.** V septembri na návrh skupiny 12 poslancov, predovšetkým z klubov Reštart Martin a Skúsme to inak, bolo zvolané rokovanie mestského zastupiteľstva, to sa však pre neuznášanosť poslancov nepodarilo ani na viackrát otvoriť.

Poslanci z opozičného spektra navrhovali prerokovať témy, ktoré sa týkali výziev na čerpanie mimorozpočtových zdrojov, situácie v martinskom hokeji, rekonštrukcie verejného osvetlenia, parkovania po 1. októbri, či CSS na Škultétyho ul. Poslanec Ftorek tieto témy navrhoval aj na doplnenie októbrového programu, avšak nenašiel dostatočnú podporu zastupiteľstva.

■ **Hlasujeme za Čistinku.** Mesto Martin sa zapojilo do súťaže, ktorej výsledkom môže byť výstavba mestského parku v Priekope. Má byť tvorený zo štyroch modulov, ktoré majú svoju funkciu a využitie, spoločne tvoria kompaktnú zónu, ktorá dokáže pokryť potreby každého človeka užívajúceho verejný priestor z hľadiska športu i oddychu. Jednotlivé moduly sú venované deťom, ihrisku s altánom a ohniskami, je tu modul pre workout a pre športové ihrisko. Hlasuje sa do 22. októbra na www.lidl.sk/cistinka.

■ **Hľadajú možnosti uplatnenia umelej inteligencie v samospráve.** Martin v rámci konzorcia, v ktorom sú zapojené aj Grécko, Belgicko, Rakúsko a Rumunsko spolu so študentmi a vedeckými inštitúciami, pracuje na projekte ITHAKA. Jeho cieľom je zapojiť umelú inteligenciu do participácie občanov na verejných veciach.

V meste sa nedávno uskutočnil jeden z workshopov, v rámci ktorého zástupcovia zo zraniteľných skupín obyvateľov spoločne identifikovali požiadavky, motivácie, príležitosti a bariéry svojej budúcej účasti na správe vecí verejných.

■ **Envirocentrum v SIM-e postupne rekonštruujú.** Jedna z budov bývalého vojenského skladu v priekopskom SIM-e sa postupne mení na nadregionálne envirocentrum, v ktorom po dokončení budú deti získavať tvorivou formou základné vedomosti o planéte a životnom prostredí, ktoré ľudstvo musí chrániť, ak chce prežiť.

Budovu už stavbári dostali pod strechu, vonku zabudovali už všetky siete a vymenili okná. Aj počas menej priaznivého počasia budú môcť pracovať na rekonštrukcii v interiéri. Projekt by mal byť dokončený ešte v tomto roku.

Ján Danko, primátor mesta Martin.
Foto: archív mesta Martin

Primátor Ján Danko: O projektoch, ktoré budeme spolufinancovať pomocou úveru, rozhodnú poslanci

Je Martin neúnosne zadlžený? Budú sa zvyšovať dane a miestne poplatky? Ako je to v meste s rekonštrukciou verejného osvetlenia? Aj o týchto témach sme hovorili s primátorom Martina Jánom Dankom.

Napriek dovolenkám sa v lete v Martine veľa udialo. Dôkazom toho je aj rokovanie augustového mestského zastupiteľstva. Jednou z jeho tém bola modernizácia verejného osvetlenia. Prečo je to pre Martin veľká téma?

Je to dôležitá téma a nie nová, lebo prekračuje volebné obdobia niekoľkých mojich predchodcov. My ju musíme doriešiť, lebo nás k tomu nútia účty za elektrickú energiu. Máme poslancami schválený zámer, ako do toho ísť, teraz budú nasledovať realizačné kroky.

Spojili sme sa s expertmi z Fakulty elektrotechniky a informačných technológií Žilinskej univerzity, ktorí nám nastavili kritériá rekonštrukcie verejného osvetlenia. Sú dostatočne odborne zdatní, aby sme sa mohli ich závermi

riadiť. Oni zadefinujú miesta svetelných bodov, intenzitu a čas svietenia na nich a iné potrebné ukazovatele a následne vypíšeme výberové konanie na dodávateľa rekonštrukcie a budeme žiadať o pôžičku z envirofonde, ktorú už máme predpokovanú.

O akú výšku pôžičky ide?

Envirofond ju ponúka za veľmi výhodných podmienok s dobou splatnosti 20 rokov a s 0,1-percentným fixným úrokom. Sú to najvýhodnejšie peniaze, aké mestá teraz vôbec môžu získať, lebo predpoklad inflácie je omnoho vyšší ako spomínaný úrok.

Uvažujeme o piatich miliónoch eur, ale je celkom možné, že rekonštrukciu urobíme za menší objem financií.

Pôjde o výmenu okolo 5 800 svetidiel, očakáva sa 50-percentná úspora v spotrebe elektrickej energie. Je to tak?

Predbežné prepočty expertov s takouto úsporou rátajú, pre Martin už bude významná aj 30 až 40-percentná úspora. Nie sme prvé mesto, ktoré ide cestou pôžičky z envirofonde. Na túto cestu vykročila pri rekonštrukcii verejného osvetlenia aj susedná Žilina, kde už majú vysúťažných dodávateľov. Máme výhodu, že sa môžeme učiť na ich skúsenostiach. Pôžička z envirofonde je viazaná na podmienku okamžitého šetrenia. Tú splníame.

Aké sú časové plány rekonštrukcie?

Nechceme ísť do toho bezhlavo, hoci pravdou je, že každým dňom, v ktorom svietime po starom, vyhadzujeme peniaze, ktoré sa mohli využiť inak. V priebehu asi mesiaca by sme mali mať v rukách odporúčania expertov zo Žiliny, aby sme mohli zdefinovať výberové konanie. Pracujeme veľmi intenzívne, keďže envirofond nám už garantoval poskytnutie pôžičky.

Na spomínanom augustovom rokovaní mestského zastupiteľstva sa hovorilo aj o ďalšom úvere vo výške 5 miliónov eur. Prečo si ho mesto chce zobrat?

Z praktických dôvodov. Každú chvíľu sa otvárajú rôzne výzvy na financovanie rozličných projektov z Plánu obnovy, ale aj z iných mimorozpočtových zdrojov. Aj my v Martine máme pripravené viaceré, ktoré by sme chceli z týchto zdrojov financovať – napríklad tribúnu atletického štadióna, rekonštrukcie námestí, ale aj iné, súhrnom možno aj za viac ako 50 miliónov eur. Keďže mnohé z nich predpokladajú aj spolufinancovanie, chceme byť pripravení a mať na to spolufinancovanie pripravenú rezervu.

Je to pre mesto dobrý obchod vziať si na tento cieľ úver?

Chcem zdôrazniť najskôr, že o projektoch, ktoré by sa z neho financovali, nerozhodne vedenie mesta, ale poslanci. Je pravda, že dnes sú úroky vysoké, no podstatné je, že pôjde o splácanie na 20 rokov a že nám v meste nezostarnú projekty, ktoré potrebujeme financovať. Budeme žiadať, aby sme aspoň prvé roky splácania dohodli na minime, kým mesto splatí iné úvery, ktoré má.

Aká je úverová zaťaženosť mesta?

Keď som v minulom volebnom období nastúpil do úradu, bola 27,6-percentná, po prijatí avizovaného úveru by bola zaťaženosť 28 percent, čiže sme ju zásadne nezvyšili. Preto nerozumiem obavám, že mesto sa úvermi údajne veľmi zaťažuje. Nie je to pravda. No do tejto bilancie nevstupujú pôžičky Štátneho fondu rozvoja bývania, ktoré sa spravidla splácajú z nájomného ľudí, ktorí v bytoch bývajú. Treba tiež pripomenúť, že aktuálne došlo aj k odpusteniu covidových

pôžičiek. V Martine táto pôžička predstavovala 1,3 milióna eur. Už ju nemusíme splácať a tie peniaze môžeme použiť na financovanie iných potrebných vecí.

Istá časť poslancov argumentuje, že úvery môžu viesť k zvýšeniu daňového zaťaženia obyvateľov. Je to spojená nádoba?

Vôbec nie. Spomínané úvery vieme riešiť aj bez zvýšenia daní a poplatkov a vieme to aj dokladať.

Ale mestu stúpajú náklady na iné činnosti. Minulá vláda a parlament nám poschvaľovali mnoho zákonov, no bez finančného krytia. Netvrdím, že sú zlé, napríklad platy učiteľov či štátnych zamestnancov, vyrovnávanie normatífov medzi mestskými a súkromnými či cirkevnými školami a školskými zariadeniami a podobne. No na tieto opatrenia musíme nájsť peniaze v rozpočte, čo môže znamenať, že budú chýbať na podporu športu, kultúry, udržiavanie a tvorbu zelene, podporu mestských častí a ich participatívnych rozpočtov...

”

Minulá vláda a parlament nám poschvaľovali mnoho zákonov, no bez finančného krytia.

Ján Danko

Znamená to, že mesto predsa len uvažuje o zvýšení daní a poplatkov?

Poviem príklad. Rodina obývajúca trojizbový byt v Martine zaň platí v dani z nehnuteľnosti 2,7 eura mesačne. Je to veľa? Alebo v poplatkoch za odvoz a uskladnenie komunálneho odpadu sme ďaleko nižšie ako susedné mestá, vrátane Vrútok. Ak sa bude koncom roka otvárať všeobecne záväzné nariadenie o daniach a poplatkoch, bude treba k tomu pristúpiť komplexne a pozrieť sa na všetky položky, u ktorých je logické a opodstatnené získať ďalšie finančné zdroje.

Máte plán ako to vysvetlíte občanom?

Ja som sa ich na to už počas mojich stretnutí v mestských častiach aj pýtal. Na moje prekvapenie nemali s tým problém. Samozrejme, budeme o tejto téme diskutovať aj s poslancami, no predtým chceme urobiť ešte anketu medzi občanmi a opýtame sa ich, či podporia šport, kultúru, servis mesta v sociálnej oblasti, mestské časti aj za cenu zvýšenia miestnych daní a poplatkov. Lebo, ak sa rozhodneme pre zmeny platieb, občania by mali vedieť, že je to preto, aby sa zlepšil život v meste.

Roman Kopka a Viera Legerská

STRUČNE Z MARTINA

■ **Opravovali strechu divadla.** V minulých dňoch rekonštruovali strechu na budove Národného domu. Čakalo sa na ňu dlho, dodávateľ škridly nakoniec uznal reklamáciu, vymieňala sa na ploche 1100 m², no nevyhnutné bolo opraviť a vymeniť aj ďalšie časti strechy a opraviť detaily okolo strešných okien, vymeniť ochranné fólie, latovanie, izolácie a plechové časti. Opravy za približne 63-tisíc eur financoval zo svojho rozpočtu Žilinský samosprávny kraj.

■ **Neonatólogia obhájila certifikát.** Neonatologická klinika UN v Martine obhájila certifikát s názvom Pracovisko bazálnej stimulácie, s ktorým pracuje už od roku 2014. Využíva sa v starostlivosti o predčasne narodené deti, čiastočne im nahrádza podnety, ktoré by inak dostávali počas vývinu v maternici.

■ **Začalo sa s opravou chodníkov.** V polovici septembra sa začalo s rekonštrukciou chodníkov na Robotníckej ulici v úseku od križovatky pri čerpacom stanici OMV k železničnému priecestiu. Celkovo ide o plochu v dĺžke 250,86 m. Od asfaltovej vozovky bude chodník oddelený novým cestným obrubníkom. Na chodníkoch budú vybudované aj štyri bezbariérové úpravy pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie. Uvedená úprava sa bude taktiež nachádzať aj v trase priechodu cez miestnu komunikáciu Kráčiny. A samozrejmosťou bude nasvietenie novými LED svetidlami. Rekonštrukcia chodníkov bude stáť 174 900 eur, mesto však na tento projekt získalo dotáciu z ministerstva vnútra prostredníctvom Operačného programu Ľudské zdroje vo výške 124 616,25 eura. Chodníky by mali byť zrekonštruované do 15. decembra.

■ **Martinský beh medikov s rekordnou účasťou.** V predposlednú septembrovú sobotu sa uskutočnil už 7. ročník Martinského behu medikov. Napriek nepriazni počasia, keď vytrvalo pršalo, sa na tomto charitatívnom podujatí zúčastnilo 709 bežcov a bežkyň, ktorí si mohli vybrať buď 5 alebo 10 km úsek. V hlavnej kategórii mužov bol najrýchlejší Lukáš Kubička (36:05 min), medzi ženami bola najúspešnejšia Martina Hrnčiarová (46 min). Najrýchlejším medicom JLF bol Jakub Rybovič (42:33 min). Celý výťažok z aktuálneho ročníka bude použitý na podporu detských pacientov z Oddelenia detskej onkológie Kliniky detí a dorastu Univerzitnej nemocnice Martin.

(VL, KP)

Poslanci rozhodovali o zmenách v rozpočte, na pretras prišli aj personálne otázky

Dotácia od štátu v značnej miere poputuje do školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Použije sa na valorizáciu plátov pedagogických a odborných pracovníkov, o ktorých rozhodla ešte Hegerova vláda.

V utorok 3. októbra sa mimo plánu práce uskutočnilo zasadnutie mestského zastupiteľstva v Martine. Poslanci okrem iného rozhodovali aj o zmenách v rozpočte. Mesto Martin získalo od štátu nenávratné finančné prostriedky vo výške 826 800 eur na realizáciu aktivít projektu „Riešenie migračných výziev v meste Martin“, spôsobených ruskou agresiou voči Ukrajine. Použitý systém financovania tohto projektu je refundácia vynaložených výdavkov.

Nemalá časť týchto peňazí však poputuje do školských zariadení, ktorých zriaďovateľom je mesto Martin. Čiastka 79 222 eur pôjde formou dotácie materským školám, 184 058 eur základným školám, 68 000 eur základnej umeleckej škole a 8 810 eur pre CVČ. Tieto peniaze sa použijú na zvýšenie miezd pedagogickým a odborným zamestnancom v školstve, o ktorom ešte vlni rozhodla vláda Eduarda Hegera. K 1. januáru 2023 to bolo zvýšenie plátov o 10 percent a k 1. septembru o ďalších 10 percent. Pre úplnosť dodajme, že o 7 percent k 1. 1. 2023 a o 10 percent od 1. 9. 2023 sa zvyšovali mzdy aj pracovníkom vo verejnej správe, teda aj zamestnancom mestského úradu, čo malo tiež dosah na rozpočet mesta. V sumáre za rok 2023 ide o 950-tisíc eur.

„V školách a školských zariadeniach zriadených mestom Martin vzniká takáto povinnosť zamestnávateľa voči 355,8 zamestnancom originálnych kompetencií, financovaných z rozpočtu mesta, pričom suma potrebná na krytie valorizačných dosahov je vo výške 340 090 eur,“ povedala pri predkladaní materiálu Marta Ostroická, vedúca Ekonomického odboru MsÚ v Martine.

Zvyšok nateraz nerozdelených finančných prostriedkov vo výške 486 710 eur, navrhol ekonomický odbor v bežných výdavkoch ponechať v rezerve, do doby ich rozdelenia mestským zastupiteľstvom.

Pozmeňovací návrh

Poslanec Jozef Petráš, opierajúc sa aj o vystúpenie Tomáša Gulána z OZ Synergia, už v rámci diskusie navrhol, aby sa 20 percent financií z tohto projektu, konkrétne 165 360 eur, vyčlenilo na dotácie pre subjekty, ktoré sa na území mesta Martin podieľali na riešení migračnej krízy spôsobenej agresiou Ruska voči Ukrajine. Dotácie by sa podľa jeho slov rozdelili podľa metodiky, ktorú by mesto

Stovky odídencom z Ukrajiny našli nový domov aj v našom meste.
Ilustračné foto: Roman Kopka

Martin predložilo na najbližšie rokovanie mestského zastupiteľstva. Argumentoval tým, že keby sa dobrovoľníci a občianske združenia z tretieho sektora nestarali o odídencom z Ukrajiny, nepomáhali by im, tak by mesto Martin nezískalo do svojho rozpočtu takýto veľký balík peňazí. Aj preto by sa oň malo podľa J. Petráša férovo podeliť.

Poslankyňa Tatiana Červeňová na margo tohto návrhu povedala, že akokoľvek si váži prácu všetkých, ktorí odídencom z Ukrajiny pomáhajú, pričom podľa jej slov nemá problém ani s navrhovanými 20 percentami, nemôže súhlasiť so spôsobom, ako bol tento návrh predložený. „Trhací kalendár sa z návrhu zmien rozpočtu, ktorý bol prerokovaný v komisiách, nerobí. Viem si to predstaviť tak, že mesto pripraví podklady a nájde aj položky, z ktorých by mohli byť tieto dotácie vyplatené,“ povedala poslankyňa Červeňová.

V hlasovaní návrhy Jozefa Petráša nezískali dostatočnú podporu, naopak, za pôvodný návrh, ktorý predložil v materiáli ekonomický odbor, hlasovalo 29 poslancov.

Personálne otázky

Mestské zastupiteľstvo sa zaoberalo aj personálnou problematikou. Poslanci boli informovaní, že Miloš Mikula, konateľ spoločnosti Sociálny podnik mesta Martin, sa listom zo 14. 9. 2023, ktorý bol adresovaný mestu Martin ako jedinému spoločníkovi, vzdal tejto pozície. Zastupiteľstvo rozhodlo, že túto pozíciu bude zatiaľ zastávať primátor Ján Danko, vypíše sa aj výberové konanie.

Zastupiteľstvo bolo tiež informované o tom, že funkcie člena Predstavenstva spoločnosti Turiec a. s. sa dňa 9. augusta vzdal Miroslav Lepeta, ktorý bol aj dlhoročným predsedom Predstavenstva. V tejto pozícii ho pred pár týždňami nahradil Peter Gavorník. O novom členovi Predstavenstva spoločnosti Turiec, a. s. zastupiteľstvo zatiaľ nerozhodlo.

Poslanci sa na návrh primátora mesta zaoberali aj odvolaním riaditeľky Útvary hlavného architekta mesta Martin Zuzany Mendelovej k 31. 12. 2023. Proti tomuto návrhu vystúpili viacerí poslanci z klubov Reštart Martin, Skúsme to inak, ale i niektorí nezaraďení poslanci. Prekážalo im, že v návrhu neboli uvedené dôvody jej odvolania. Viacerí z nich vyzdvihli jej odbornosť a schopnosť obhajovať verejný záujem. Primátor Ján Danko reagoval, že na takomto postupe sa dohodli s pani riaditeľkou, o dôvodoch nechcel hovoriť z úcty k nej. Poslanec Juraj Marček tesne pred hlasovaním navrhol, aby sa k návrhu na odvolanie vyjadrila aj Z. Mendelová, avšak túto možnosť nevyužila. Za jej odvolanie napokon hlasovalo 15 poslancov, 11 boli proti a 1 sa zdržal hlasovania.

Zastupiteľstvo sa zaoberalo aj viacerými projektami na čerpanie finančných prostriedkov, či už z Plánu obnovy alebo eurofondov v oblasti školstva, elektromobility alebo energetiky a klímy.

Roman Kopka

Aj Nina Hykl Smrčková si spolu s deťmi elektrobusu vyskúšala, cestovanie v ňom sa jej pozdávalo. Foto: Roman Kopka

Mnohí Martinčania si vyskúšali bezplatnú jazdu elektrobusedom

Dopravný podnik mesta Martin má v pláne doplniť vozový park, najmodernejšou a aj ekologickou alternatívou sú elektrobusedy.

V poslednú septembrovú stredu a následne aj vo štvrtok sa Martinčania, ale aj cestujúci z blízkeho okolia, mali možnosť zoznámiť s elektrobusedom značky MAN Lion's city E, ktorý mal Dopravný podnik mesta Martin (DPMM) zapožičaný od spoločnosti MAN Truck & Bus Slovakia. Nebolo to len tak.

„Jednou z našich priorít je postupné dopĺňanie vozového parku. Samozrejme, máme záujem o najmodernejšie a ekologické vozidlá aj preto sme začali s testovaním elektrobusedov

v Martine, pričom okrem tohto modelu by sme chceli vyskúšať ešte aj ďalšie. Tento elektrobused sme nasadili na viaceré linky, zaujímala nás spotreba a aj celková nákladovosť. Na plné dobitie toto vozidlo prejde okolo 550 km, pri tejto konfigurácii by sme s ním vedeli jazdiť dva dni. Naše súčasné autobusy na CNG pohon majú nákladovosť 50 eur na 100 kilometrov, elektrobused, ktorý sme testovali, vychádza lacnejšie a to 20 eur na 100 kilometrov,“ povedal Ján Slamka, konateľ DPMM.

Martinský dopravca by chcel na začiatok posilniť svoj vozový park najmenej o päť elektrobusedov, avšak vstupné náklady sú oveľa vyššie, ako to bolo pri zaobstaraní súčasných vozidiel na CNG pohon.

„V blízkom čase by mali byť vyhlásené eurofondové výzvy zamerané aj na ekologickú dopravu, takže určite sa do nich zapojíme. Pre elektrobusedy však potrebujeme zabezpečiť aj príslušné zázemie, to znamená vybudovať nabíjacie stanice. Pre rýchle nabíjanie by sme potrebovali vysokonapäťové nabíjačky, čo je náročné na logistiku a vyžaduje si to aj úzku spoluprácu s energetickými spoločnosťami,“ podotkol Ján Slamka.

Cestovanie elektrobusedom si vyskúšali aj Martinčania. My sme doň nastúpili aj spolu s ďalšími cestujúcimi na Ladovni.

„Prvé, čo ma upútalo, bolo, že autobus je tichší a interiér pristrannejší, je tu aj viac miesta na sedenie. Mne sa páči, že v priestore pre kočíky sú aj sedačky, čo je pre matku s deťmi určite výhodou. Bolo by fajn mať v Martine takéto autobusy, určite by to bola ďalšia zmena k lepšiemu aj s ohľadom na životné prostredie,“ podelila sa s nami o dojmy Nina Hykl Smrčková.

Viceprimátor mesta Martin Adam Žilák ocenil aktivitu mestského dopravného podniku, ktorý podľa jeho slov stále hľadá možnosti svojho ďalšieho rozvoja, z čoho v konečnom dôsledku majú osob občania mesta Martin. Či už v kvalite poskytovaných služieb alebo v komforte cestovania.

„Vstupné náklady na nákup elektrobusedov sú v súčasnosti ešte stále vysoké, aj preto je dôležité na ich zabezpečenie hľadať externé zdroje financií. A avizované výzvy, či už z Plánu obnovy, resp. eurofondov, sú na to dobrou príležitosťou, ktorú chceme využiť.“

Roman Kopka

K rozvoju cyklodopravy napomôžu aj stojany na bicykle

Mesto Martin získalo od ministerstva dopravy dotáciu vo výške 23 135 eur.

Možno ste si to už aj vy všimli, pred budovou ZŠ na Ulici Pavla Mudroňa v Martine bol umiestnený kovový stojan pre 20 bicyklov. Stojany na bicykle pribudli aj v ZŠ Alexandra Dubčeka na Severe i v ZŠ s MŠ na Dolinského ulici v Priekope. Kým na Mudroňke je aj vzhľadom na požiadavku pamiatkárov kovový, v ďalších dvoch školách sú vyrobené z recyklovaného plastu.

Je to zásluhou úspešného projektu mesta Martin na umiestnenie cyklostojanov ku základným školám. Martinská radnica projektom reagovala

Cyklostojan pred budovou ZŠ na Ul. Pavla Mudroňa. Foto: Bruno Horecký

na výzvu ministerstva dopravy, od ktorého získala dotáciu vo výške 23 135 eur. Ďalšie finančné zdroje do výšky 34 331 eur v rámci spolupráce na projekte poskytla martinská samospráva. Schvá-

lených bolo len 28 projektov, neschválených až 156. „Aj takýmto spôsobom sú nielen žiaci, ale aj zamestnanci školy motivovaní k tomu, aby pri ceste do, resp. zo školy využívali bicykle. A niektorí z nich s tým už aj začali, určite časom pribudnú aj ďalší. Výhodou je tiež to, že stojan na bicykle je monitorovaný kamerou, čo je účinná prevencia pred prípadnými pokusmi o krádež,“ povedal Bruno Horecký, poslanec mesta Martin za MČ Martin-Stred. Napokon, škola už skúsenosti v tomto smere má.

„V areáli Mudroňky je už od minulého roka umiestnený aj stojan na kolobežky a decká ho plnohodnotne a najmä s obľubou využívajú,“ podotkol pedagóg Bruno Horecký. **(KP)**

Od strašnej tragédie na Bukovinách uplynulo 3. októbra 79 rokov.
Foto: archív mesta Martin

Bukoviny sú pokropené krvou, po šialenom vyčíňaní fašistov prišlo o život 48 Turčanov

Keď nacistické vojská s prisluhovačmi slovenského ľudáckeho režimu potlačili v Turci Slovenské národné povstanie, prišla za národnooslobodzovací odboj krutá pomsta.

Na to barbarské vyčíňanie sa nikdy nesmie zabudnúť. Písal sa 3. október 1944, keď na martinských Bukovinách vražedné fašistické komando za aktívnej účasti Hlinkovej gardy na rozkaz nadporučíka SS Harmsa nemilosrdne popravilo 48 chlapcov a mužov zo Sklabine, Martina, Vrútok, Turian, Sučian a Valče. Predtým, ako ich povraždili, ich kruto mučili.

„Bola to pomsta za SNP a za to, že v Sklabini bola 21. augusta 1944 pri Samčíkovom dome vyvesená československá zástava, čo bol symbol obnovy spoločnej republiky Čechov a Slovákov. Fašistické besnenie zanechalo na našej obci obrovské rany, ktoré nikdy neprestanú bolieť. Po

zavraždených 21 mužoch zo Sklabine ostalo 18 vdov a 35 sirôt,“ pripomenul Igor Kovačka, predseda ZO SZPB v Sklabini.

Masové hroby na Bukovinách kopal aj vtedy len 15-ročný Sklabinčan Ondrej Kučera. Aj v rozhovore s autorom tohto textu pred pár rokmi spomínal, ako na nich pri kopaní Nemci neustále revali, strieľali do vzduchu, hádzali ručné granáty. Bol to strašný neľudský nátlak a oni sa na tom zabávali. Ondrej Kučera, ktorý zomrel po Vianociach v roku 2020, mal na rozdiel od svojich mnohých druhov šťastie, že bol „len“ odvečený najprv na Myjavu a potom cez Mühlberg do Drážďan, kde prežil ničivé bombardovanie.

Pamiatku na obete neskutočného masakra si predstavitelia mesta Martin, obce Sklabiňa, Okresného úradu v Martine spolu so zástupcami OV SZPB v Martine, členmi Zväzu vojakov SR a Klubu vojenských výsadkárov pripomenuli v stredu 4. októbra pri pamätníku na Bukovinách.

„Veľmi si vážim, že ani v dnešnej dobe ľudia nezabudli na všetky tie krutosti, ktoré sú tu na

tomto mieste pokropené krvou. Možno ak by sme si ich pripomínali častejšie, tak aj Slovensko by na tom bolo lepšie. Ďakujem všetkým, ktorí myslia na tých, ktorí v tejto strašnej vojne prišli o život, lebo vďaka nim sa dnes máme lepšie, aj vďaka všetkým tým obeť máme vlastnú Slovenskú republiku. O pamätník na Bukovinách sa stará mesto Martin a vždy tomu tak bude. Je to naša povinnosť. Ak by to tak nebolo, tak by to bol koniec civilizácie, tolerance a ľudskosti,“ povedal Ján Danko, primátor Martina.

Starostka Sklabine Anna Silvestrová počas svojho príhovoru prečítala aj mená všetkých 48 obetí hrozného masakra. Bolo to veľmi emotívne, viacerým prítomným sa tlačili slzy do očí. Najmladší chlapec mal iba 15 rokov, najstarší 60. O život prišli dvadsiatnici, tridsiatnici a aj zrelí chlapi po štyridsiatke či päťdesiatke.

„Stálo by určite za úvahu, aby všetky mená obetí boli zvečnené na pamätnej tabuli, ktorá by bola, napríklad, súčasťou tohto pietneho miesta,“ povedala starostka Sklabine.

Roman Kopka

Mesto sa chce uchádzať o peniaze na revitalizáciu Jilemnického ulice

Mesto Martin sa bude uchádzať o získanie financií na prípravu projektovej dokumentácie a následnú revitalizáciu plôch verejnej zelene na Jilemnického ulici na Severe.

Na projekt a revitalizáciu zelene na Jilemnického ulici na Severe chce mesto získať nenávratný finančný príspevok v rámci výzvy MIRRI, ktorá je určená na projekty venujúce sa riešeniu klí-

my. Uchádza sa oň v rámci programu Interreg Slovensko – Česko spolu s českým partnerom – mestom Frýdek-Místek a odbornými garantmi z oblasti adaptácie na zmenu klímy – Karpatským rozvojovým inštitútom a s Nadačím partnerstvom, s ktorými má podpísanú dohodu o spolupráci.

Za mesto Martin predstavujú oprávnené náklady na spomínaný projekt 317 303 eur, z čoho

8-percentné spolufinancovanie je 25 384 eur. Ak bude úspešné, už na jar budúceho roka by revitalizačné práce mohli odštartovať.

Pracovať by sa malo v priestore medzi ulicami Zvolenská, Jilemnického, Tomášikova a Školská, kde by došlo k vybudovaniu priepustných povrchov s vodozadržnou funkciou, výsadbe vzrastlej zelene, úprave chodníkov, vybudovaniu fontánok a podobne.

(VL)

Na Horskej ulici pod Martinskými hoľami ľudia nechcú nové domy a chaty

Obyvatelia z časti Stráne nesúhlasia s plánovanou výstavbou rodinných domov a rekreačných chat v priestore Horskej ulice. Prekáža im, že dôjde k výrubu stromov a poškodeniu ekologickej rovnováhy územia a stratia aj možnosť v blízkom lese sa rekreovať či športovo vyžívať. Proti výstavbe organizujú petíciu.

Horská ulica v Martine.
Zasiahne ju stavebný ruch?
Foto: Roman Kopka

Proces možnej výstavby rodinných domov a rekreačných chat v blízkosti Horskej ulice na Stránach spustil Urbár Martin, ktorý reagoval na zmeny a pripomienky územného plánu schváleného mestským zastupiteľstvom zhruba pred dvoma rokmi. Materiál navrhoval niekoľko lokalít výstavby a urbanistickými štúdiami sa mala overiť ich vhodnosť. Stráne boli jednou z nich.

Mali tri návrhy, jeden z nich bol posúdený kladne

„Urbár pripravil tri návrhy výstavby, dva sme zamietli, tretí sme posúdili tak, že ho môže rozvíjať,“ povedal pre TV Turiec predseda MČ Podháj-Stráne Tomáš Ignačák.

„Išlo o najkompromisnejší, ostatné rátať s väčším zásahom do prírodného prostredia,“ dodal s tým, že urbár je významným partnerom mesta a mestskej časti, veď práve v jeho lesoch a na jeho pozemkoch môžu obyvatelia rozvíjať svoje rekreačné aktivity, športovať či prechádzať známou ferratou.

„Sme hospodárskym subjektom, nedostávajúme žiadne dotácie od mesta či štátu a sme povinní hľadať zdroje financovania našej činnosti, ktoré opäť vraciame do lesa,“ obhajoval dôvody výstavby v TV Turiec predseda Urbáru Martin Vladimír Švehla.

Dodal, že aj nájmy pozemkov sú pre nich významným finančným zdrojom. Uviedol to aj na verejnom prerokovaní zámeru výstavby, na ktorom obyvatelia Stráni mali možnosť pripomienkovať zámer výstavby.

Názory obyvateľov odzrkadľuje aj petícia

Riaditeľka Útvary hlavného architekta mesta Martin Zuzana Mendelová potvrdila, že verejné prerokovanie bolo zvolané práve preto, aby občania vyslovili k pripravovanému zámeru pripomienky. „Vyhodnotíme ich, rovnako ako aj pripomienky dotknutých orgánov štátnej správy,“ spomenula.

Názory obyvateľov na možnú výstavbu rodinných domov a rekreačných chat na Horskej ulici, ktorá má prístup z Ulice SNP, odzrkadľuje aj petícia. Do termínu verejného prerokovania ju podpísalo 630 ľudí. „Zahusťovať priestor Horskej ulice výstavbou domov je podľa nás nevhodné. Nie je tu vyriešená doprava, siete. Chceme vidieť hory, chceme pokoj a les okolo,“ pripomenul pre TV Turiec Igor Kubička, iniciátor petície.

„Martínčania tento priestor vnímajú ako rekreačný. Chodia sem na prechádzky, hrať sa či športovať s deťmi, niektorí aj na huby. Chceme zabrániť tomu, aby sa to tu zastavalo, nehovoriac o tom, že by mohlo dôjsť k devastácii tamojšej flóry a fauny,“ vyjadril sa Libor Belko zo Stráni. Podobne hovoril aj ekológ Ján Topercer, ktorý tvrdí, že výstavba negatívne ovplyvní mikroklimu a ekologickú stabilitu v tejto oblasti a podľa neho najlepším riešením je tento zámer zastaviť na začiatku.

Zuzana Mendelová v rozhovore pre televíziu ale pripomenula, že niektoré informácie na pojednávaní neboli úplne presne interpretované. ÚHA spracoval zadanie podľa príslušnej legislatívy a na tomto základe Urbár Martin vypracoval urbanistickú štúdiu, ku ktorej sa spustilo pripomienkovanie. Zámer neráta s plošnou likvidáciou lesa a cieľom útvaru je nastaviť to tak, aby sa nezmenil charakter územia a aj v prípade, že tam budú postavené rekreačné chaty, budú to objekty v lese s minimálnym výrubom stromov a nehrozí tiež súvislé zastavenie Horskej ulice. Pôjde o primeraný počet rodinných domov bez plotov, medzi ktorými budú prieluky, cez ne bude možné do lesa vstúpiť a využívať ho na rekreáciu.

Urbár tvrdí, že o les nechcú prísť

Prvý variant výstavby rátať s 55 chatami a domami, dnes je v hre 37 týchto objektov určených na rekreáciu a bývanie. Majú byť rozložené na troch miestach – v zóne vstupu na Horskú ulicu od Ulice SNP, potom v strednej časti Horskej ulice a chaty majú byť situované v lese. Predseda urbára tvrdí, že o les nechcú prísť, ale ráta sa s tým, že keď sa bude stavať, dôjde k výrubu do stovky stromov.

Ani poslanci mestskej časti nie sú zajedno v názore, či podporiť alebo zahatať tento zámer.

„Ide o ten les, je zdravý, nedáva mi zmysel, prečo by sme mali práve tu stavať. Plní aj úlohu zábrany proti privalovým dažďom, veď kedysi ho zničila víchrica a vysadili ho nanovo. Ak nám ide o zvýšenie počtu obyvateľov, tých pár adries s trvalým pobytom nás nezachráni,“ vyjadrila sa pre TV Turiec Lucia Hrivnák Klocová, ktorá v martinskom MsZ zastupuje obyvateľov.

„Stiahnuť tento zámer kompletne nie je možné, lebo by sa muselo zmeniť uznesenie poslancov,“ hovorí Tomáš Ignačák.

„Ak sa má pokračovať, bolo by vhodné dospieť k dohode o vynútených nevyhnutných investíciách, ktoré by znášal urbár. Mohlo by ísť o rozšírenie Horskej ulice na obojsmernú, výstavbu chodníka, občianskej vybavenosti či rekonštrukciu niektorých sietí. Je to kľúč k tomu, aby si obe strany lepšie porozumeli,“ naznačil v rozhovore pre televíziu.

Ešte nie je nič rozhodnuté

Zatiaľ nie je nič rozhodnuté. ÚHA zhromažďuje pripomienky, bude ich vyhodnocovať. „Až potom padne verdikt, ako budeme v zámere výstavby pokračovať, resp. či túto lokalitu z materiálu o zmenách a doplnkoch územného plánu vylúčime a nebudeme o nej uvažovať. Ak sa stane predmetom schvaľovania v mestskom zastupiteľstve, vždy je tam možnosť, že poslanci vyjadrí nesúhlas,“ uzavrela Zuzana Mendelová.

Viera Legerská

Jarmok je stávkou na istotu, do centra mesta aj po roku prišli tisíce ľudí

Aj takto parádne sa ľudia na tohtoročnom Martinskom jarmoku bavili.

Foto: Kultúrna scéna Martin/
Matej Tylka

Bolo sa na čo pozerat' a bolo si aj čo kúpiť. Aj to je jeden z odkazov od návštevníkov mesta. Keď k tomu pripočítame desiatky predajných stánkov, kvalitný kultúrny program, kolotočiarске atrakcie a aj dobré jedlo s burčiakom, možno povedať, že Martinský jarmok sa opäť vydaril.

Keď sa vlni po jedenástich rokoch z iniciatívy martinskej radnice v našom meste obnovila tradícia organizovania Martinského jarmoku, ľudia svojou obrovskou účasťou prakticky rozhodli o jej pokračovaní. A veru aj teraz prišli do centra mesta počas troch dní od 21. do 23. septembra tisíce návštevníkov. Nielen z Martina, ale aj zo širšieho okolia.

Prilákali ich stánky s bohatou ponukou všakovakého tovaru, chutné jedlo, burčiak a aj pestrý kultúrny program. A plno bolo aj na kolotočoch. Počasie počas štvrtka a piatka bolo doslova ideálne, škoda upršanej soboty.

„Idem z práce, celé mesto si prejdem. Vždy sa zastavím pri stánkoch remeselníkov. Vážim si ich ručnú prácu a vôľu zachovávať naše tradície. A aj si nejakú drobnosť kúpim. Jarmok je dobrým podujatím, ktoré do mesta určite patrí. Má svoje čaro i osobitú atmosféru a keď sa v našom meste dlhé roky neorganizoval, tak ľuďom chýbal,“ myslí si Mária Hanesová z Martina.

Pri stánkoch s občerstvením si na čerstvo upečenej zemiakovej placke pochutnávali Božena Lámošová z Martina a Hana Tomašíková z neďalekých Dražkoviec.

„Aj sme si deci vínka dali, na jarmoku sa to smie,“ smiali sa dievčatá. „Jarmok je fajn podujatie. Stretnú sa rodiny, kamaráti, priatelia. Spolu sa zabavia alebo aspoň porozprávajú, veď dobré slovo v dnešnej zložitej dobe každému padne vhod. Je sa aj na čo pozerat' a je aj čo kúpiť,“ zhodli sa žienky z Turca.

Keď už sme pri jedle, mnohí neodolali pečenému prasiatku, klobáskam, rôznym špízom, grilovaným kuriatkám, zemiakovým plackám či lan-gošom.

„Čo mi tu chýba? Dobrý poľovnícky guláš. Taký, aký majú na jarmoku v Mošovciach. Ten by som si isto dal,“ povedal s úsmevom na tvári Martinčan Karol Karnet. Je to výzva, možno o rok už v ponuke chýbať nebude. Uvidíme...

Chýbať nemohli ani remeselníci

Predajné stánky lemovali západnú časť pešej zóny od parku až po farský Kostol sv. Martina. Boli ich desiatky. Predávali sa napríklad hrnčeky s menami, bižutéria, keramika, drevené hračky, misky, varešky, ľanové blúzky či košele, tašky, z rôznych kusov látky ušité tašky, obaly na knihy, obrusy, vankúše. Ľudia kupovali aj dary zeme – fazuľu,

šošovicu, mak. Na dračku išiel aj cesnak paličiak na sadenie, mletá červená paprika, z jesennej úrody slivky a hrozno. No a chýbať nemohli ani údeniny. Hitom boli opäť škvarky, klobásky rôznych druhov, kupovala sa aj slanina a veľké bochníky kváskového chleba.

Jarmočníci si pochutnávali aj na pekárskych výrobkoch, v ponuke boli škvarkové pagáče, zo sladkého štrúdle. A stávkou na istotu aj valašské frgále z Valašského Meziříčí.

„Na jarmok v Martine sme prišli po prvý raz. Sú tu milí ľudia, pristavia sa, porozprávajú sa so mnou a aj si naše tradičné koláče kúpia. Oplatilo sa prísť, je to tu fajn. Najviac ma teší, že naše vychýrené koláče návštevníkom chutia. A či si niekto pýtal aj recept? Zatiaľ nie, ale aj tak je to tajomstvo,“ žmurkla na nás pani predavačka Eva.

Jarmočnú atmosféru si užíval aj Dušan Lučanský z Turian, ktorý ponúkal najmä prútené košíky.

„Niekto hľadá košík na huby, iný na nákup a ďalší na drevo. Je to rôzne, snažím sa každému vyhovieť. Plietť som sa naučil počas služby na lodi, pôvodným povoláním som námorník. Dá sa to naučiť, no chce to trpezlivosť. Áno, po jarmokoch chodím veľa a žiaľ, remeslá ako aj toto, sú na ústupe. Martinský jarmok má ale niečo do seba, určite bolo dobré, že sa obnovil. Tu sa na ľudí naozaj nemôžem sťažovať.“

Keď už sme pri remeselníkoch, niektorí nám povedali, že by bolo dobré sústrediť ich do jedného priestoru, aby neboli pomiešaní s komerčnými stánkami. Aj to je možno dobrý námet do budúcnosti.

Program pre všetky generácie

A čo program? O typickú ľudovú jarmočnú zábaavu a aj pohodovú atmosféru sa v piatok postaral Drišľak, deti potešila rozprávka Dlhý, Široký a Bystrozraký hraná v záhrade Turčianskej galérie. Nielen mladšie ročníky si vychutnali kapelu Chiki liki tu-a, viaceré známe hity zas zahrála skupina RocksoR. Nechýbal ani DJ Cuner, tínedžerov zaujal raper a hudobník Majself. Sobota patrila dychovej hudbe Strečnianka. Žiaľ, legendárnej kapely Lojzo zabránil vo vystúpení dážď.

Každopádne, jarmok dopadol viac ako dobre. Viceprimátor mesta Martin Stanislav Thomka, ktorý ho v predposledný septembrový štvrtok poobede otváral, v mene radnice prisľúbil jeho pokračovanie. O rok v septembri sa stretneme zas.

Roman Kopka

K jarmoku nepochybne patrí aj burčiak. Okoštovali ho aj Martinčanky Helenka a Martuša.
Foto: Roman Kopka

Martinský jarmok vo štvrtok poobede otvoril viceprimátor Stanislav Thomka. Prislúbil jeho pokračovanie.
Foto: Kultúrna scéna Martin/Matej Tylka

Tradične sa na jarmoku kupovali aj ručne upletené košíky od Dušana Lučanského z Turian.
Foto: Roman Kopka

Pešia zóna v centre mesta sa zaplnila už od rána. Stánky lemovali veľkú časť Ulice M. R. Štefánika. Foto: (KP)

O tradičnú jarmočnú atmosféru sa postaral Drišľak.
Foto: Kultúrna scéna Martin/Matej Tylka

Zide sa do zásob na zimu – fazuľa, mak i cesnak.
Foto: Roman Kopka

Tejto vóni údením nebolo jednoduché odolieť.
Foto: Roman Kopka

Aj tento rok sa medzi atrakcie jarmoku zaradilo vyhládkové kolo. Martin si ľudia pozreli z výšky 35 metrov. Foto: Kultúrna scéna Martin/Matej Tylka

MČ PRIEKOPA

Fotografia hore: Poslanci z Priekopy Stanislav Thomka a Martin Hudec v pohode zvládli rozhodcovské úlohy. Foto: Roman Kopka

Fotografia vľavo: Títo mladíci z tímu Tri a pol súdka boli vo varení a jedení bryndzových halušiek najrýchlejší. Foto: Roman Kopka

Priekopský deň má veľa priaznivcov, každý rok pribúdajú i noví

Opäť nechýbala ani tradičná súťaž vo varení a jedení bryndzových halušiek. Mimochodom, mala prekvapujúceho víťaza.

Aj začínajúca sa jeseň je bohatá na viaceré kultúrno-spoločenské podujatia. Tradične k nim patrí aj Priekopský deň, ktorý sa v areáli SIM uskutočnil v druhú septembrovú sobotu. Keď sme na miesto činu krátko pred trinástou hodinou dorazili, akcia už bola v plnom prúde. Hneď sme si všimli veľkú masu ľudí, podujatie opäť

spojilo rodiny, susedov, kamarátov či známych. Spoločne si vychutnávali príjemné počasie, ale aj zaujímavý program. Decká sa odviezli vo vláčiku, ktorý kedysi dávno premával aj v pešej zóne v centre mesta. Niektorí dospeláci si zas zmerali sily v hode pivnými sudmi do diaľky. Chlapi sa tak trochu chceli ukázať pred manželkami či frajerkami.

„Zorganizovali sme aj výstavu drobnochovateľov, prezentovaná bola hydina, holuby i králiky, záujemcom o tieto zvieratká s radosťou poradili prítomní odborníci. Naši dobrovoľní hasiči predviedli hasičskú techniku, ale pre odvážnejšie deti

pripravili aj prekážkovú dráhu. S preventívno-zábavným programom nám pomáha aj mestská polícia. Samozrejme, máme tu rôzne stánky, postarané je aj o občerstvenie, napríklad priekopskí urbárnici opäť navarili poľovnícky guláš. Vždy sa na tejto akcii snažíme prezentovať Priekopčanov a to aj v rámci kultúrneho programu,“ povedal Ľubomír Vaňko, predseda VMČ Martin-Priekopa.

Priekopský deň by nebol originálny, keby sa na ňom nekonala súťaž vo varení a aj jedení bryndzových halušiek. Tentoraz sa zapojili štyri družstvá a tie si nič nedarovali. Najviac prekvapili mladíci z tímu Tri a pol súdka, ktorí halušky navarili za 24,15 min a za 112 sekúnd ich aj zjedli. Výhra však nebola až taká podstatná, na prvom mieste bola dobrá zábava a to sa podarilo. Bavili sa nielen súťažiaci, ale aj rozhodcovia a diváci.

Roman Kopka

MČ KOŠÚTY

Rozprávkam z jazierka zazvonila nová zvonkohra

Oblúbené jazierko v Košútoch má popri jazerných bytostiach ďalšiu zaujímavosť.

Rozprávkové piatkové dopoludnie pri rozprávkovom jazierku v Košútoch. Aj takto by sa dalo charakterizovať podujatie, ktoré pre deti materských, ale i základných škôl z Martina či neďalekých Žabokriek pripravilo v predposledný septembrový deň Občianske združenie Algade – Art.

„Predstavili sme im dve slovenské rozprávky – O zlatej priadke a o Jankovi Hraškovi. Avšak predtým sme pri severnom vstupe na jazierko slávnostným zvončením, o čo sa postaral jazerný škriatok, otvorili novú zvonkohru. Verím, že sa bude všetkým páčiť. Určite poteší malých, ale aj veľkých. My sa úprimne tešíme z každej návšte-

Rozprávka O zlatej priadke deti zaujala. Foto: Roman Kopka

vy jazierka v Košútoch, ktoré si naše občianske združenie zobralo pod patronát. Neprechádzajú sa pri ňom len ľudia z blízkeho sídliska, ale aj širšieho okolia a to je pre nás veľmi povzbudzujúce,“ povedala Gabriela Špalková.

Rozprávku O zlatej priadke deťom pútavo prečítali a zahrali kvetinárka Darinka Hudecová a starostka Žabokriek Zuzka Valocká. O Jankovi Hraš-

kovi zas najlepšie široko-dialeko "vypráva" Jano Cíger z Mädokýša. Veď sa s ním osobne dlhé roky pozná.

„Je fajn niečo urobiť pre deti, človek má hneď krajší deň. Decká boli super, veľmi ich to bavilo. Strávili sme s nimi pekné dopoludnie a jazierko v Košútoch je na to ako stvorené,“ povedala Darinka Hudecová. **(KP)**

MČ ZÁTURČIE

Takýto pohľad nikoho neteší.
Foto: Jana Cikhartová

Smetisko okolo kontajnerov vyháňa peniaze z rozpočtu

Všetci to dobre poznajú. Jeden, dva dni pred plánovaným odvozom komunálneho odpadu je na sídlisku okolo smetných nádob neporiadok. Nie za všetko však môže nedostatok kontajnerov. Aj prístup niektorých ľudí k triedeniu

odpadu a znižovaniu jeho množstva prispieva k tomu, že okolo kontajnerov je smetisko.

V Záturčí nám sprievodcu pri prechádzke kontajnerovými stojiskami robil poslanec Peter Török. Skonštatovali sme, že je chvályhod-

né, ak rodičia do domácich prác zapájajú deti už od mala. No niektoré menšie deti sotva dosiahnu na rúčku zbernej nádoby, aby ju otvorili. A niektoré z nich nemajú ani silu vhodiť vreco s odpadkami do kontajnera. Potom sa stáva, že vreco umiestnia na zem. No nerobia to len deti.

Aj dospelí si nedajú tú námahu, aby vrečká s odpadkami umiestnili do kontajnera dozadu, aby sa odpad v nádobe lepšie uložil.

„Nič nie je zadarmo, upratovanie okolo kontajnerov zvyšuje cenu za zvoz odpadu, čiže, vyháname si takto peniaze z rozpočtu mesta a tým aj z rozpočtu mestskej časti,“ komentuje poslanec.

Mrzí ho, a určite nielen jeho, keď výhľad z okna bytu na smetisko okomentuje ne jeden obyvateľ Záturčia na sociálnych sieťach kritikou mesta, primátora či poslancov, že sa nestarajú o poriadok. Pritom by stačilo, keby sa každý človek rovnako ako doma aj za dverami svojho bytu správal kultívne a viedol k takémuto správaniu aj svoje deti.

Jana Cikhartová

POĎAKOVANIE ZDRAVOTNEJ POISŤOVNI DÔVERA

ZA POSKYTNUTIE FINANČNÉHO PRÍSPEVKU, VĎAKA KTORÉMU SME MATERIÁLNO-TECHNICKÉ VYBAVENIE AMBULANCIE OBOHATILI O:

- Pomôcky na rozvíjanie senzorického vnímania detí (zamerané na rozvíjanie takzvaného vizuálneho a sluchového vnímania)
- Pomôcky na rozvíjanie propriocepcie (balančné pomôcky)
- Pomôcky na rozvíjanie augmentačnej a alternatívnej komunikácie (tablet a komunikačné systémy)
- Set komunikátorov (Big Mack, Talking Points)
- Motivačné hračky fungujúce pomocou switchu

„PROJEKT PODPORILA ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA DÔVERA V RÁMCI GRANTOVÉHO PROGRAMU BOJOVNÍCI ZA ZDRAVIE PRE ORGANIZÁCIE.“

Zo srdca ĎAKUJEME!!!

*Mgr. Piovárová, klinický logopéd,
LOGOREA, s. r. o.*

Deti, ktoré sa aj vďaka týmto pomôckam môžu vo vývine posúvať vpred

Budú svätomartinské hody, ale aj živý Betlehem na Vianoce

Leto sa prechýlilo do jesene, je čas na bilanciu kultúrnych aktivít v meste a informáciu o tých, ktorí Martinčanov čakajú do konca roka. Slovo má riaditeľka Kultúrnej scény Martin Lýdia Moricová.

Máme za sebou kultúrne bohaté leto. Ako ho hodnotíte?

V môjho pohľadu bolo výnimočné a potvrdzuje to aj spätná väzba od ľudí. Martinčania mali možnosť pozrieť si celú škálu divadelných či koncertných podujatí na rôznych miestach mesta. Obľúbili si napríklad divadielka pre deti v záhrade Turčianskej galérie. Našli si svojich skalných návštevníkov, a tým, že ich organizujeme pravidelne každú nedeľu, tešili sa veľkej účasti. Svojich priaznivcov si spomedzi menšinových žánrov našiel napríklad aj džez a, prekvapivo, aj operné melódie.

Ktoré z podujatí boli návštevnícky najúspešnejšie?

Tento prívlastok je ťažké dať len jednému jedinému z podujatí. Každému sa páči niečo iné, svoje predstavy majú deti, mládež, seniori... No k tým výnimočným naprieč generáciami určite patrilo podujatie Čaro klasiky. Malo výbornú návštevnosť, vynikajúcu spätnú väzbu. V Martine sme mali „malú Viedeň“ a priblížili sme bežným ľuďom klasiku. Ktovie, možno si niečo podobné zopakujeme aj o rok.

Na akých skúsenostiach z tohto roku chcete stavať scenár prípravy budúceho kultúrneho leta v roku 2024?

Skúsenosti sme nazbierali aj v minulých rokoch. No pravda je, že sa nedá na ne úplne spoľahnúť. Doba, ktorú žijeme, je nevyspytateľná, to, čo platilo včera, nemusí zajtra. No čo chceme určite, tak to je naša ambícia vytvárať na po-

Lýdia Moricová, riaditeľka Kultúrnej scény Martin.
Foto: archív KS

dujatiach atmosféru, v ktorej sa každý návštevník cíti vynikajúco a odchádza z nich s dobrým pocitom a úsmevom na tvári. V tomto roku to tak určite bolo, návštevníci na všetkých podujatiach, vrátane jarmoku, vytvorili úžasnú atmosféru. Vďaka primátorovi mesta Jánovi Dankovi sme mali aj my, organizátori, veľkú podporu.

Kultúrna scéna momentálne pracuje na podujatiach spojených s Dňami sv. Martina. Na čo všetko sa v rámci nich môžu Martinčania tešiť?

Svätomartinské hody sú naplánované na termín od 9. do 11. novembra a ako každý rok budú spojené s trhmi tradičných remesiel a kultúrnym programom na Divadelnom námestí. Vo štvrtok popoludní vystúpia skupiny Lojzo a Hrdza a v piatok popoludní Jana Kirschner a DJ Majself. Živo bude aj v Hviezdoslavovom parku, kde si Stredovekým dňom pripomenieme 683. výročie udelenia mestských privilégií Karolom I. Robertom z Anjou. Návštevníci budú môcť zažiť atmosféru historických slávnos-

tí, bohaté dobové tábory, pozrieť si prácu tradičných remeselníkov, tanečníkov, sokoliarov či šermiarov, či ochutnať stredovekú kuchyňu. A zabaviť sa aj so šašom.

Hoci do Vianoc ešte otočíme pár listov v kalendári a sú zdanlivo ďaleko, skúste naznačiť, čo všetko sa bude v Martine v predvianočnom čase z hľadiska ponuky kultúrnych programov diať.

Všetky podrobnosti okolo kultúrnych Vianoc ešte nemáme. No predvianočný čas určite spestríme zaujímavým programom. A začneme už od Mikuláša programom pre deti a budeme pokračovať vždy od štvrtka do nedele až po Štedrý deň. Vieme tiež, že budeme môcť Martinčanov pozvať na tradičný živý Betlehem do centra mesta, aby sme si tak spoločne umocnili vianočný čas plný pokoja a lásky.

Viera Legerská

KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

Dopisovateľ z Podhája

- Pán šéfredaktor, môžete použiť niečo z mojej ostatnej zásielky?
- Šéfredaktor: - Áno, isteže, známu ku na odpoveď.

Susedia na Ladovni

- Čo budeš robiť?

- Nič.

- Ale veď to si robil aj včera?!

- Ja viem, ale nemám to ešte hotové.

Ženský kútik

Je humorné ako ženy sedávajú celú noc doma a čakajú, kým sa muži

vrátia z krčmy, len aby sa opýtali, koľko je hodín.

Viete? Neviete?

Kedy kurča naposledy pípne? V Kauflande, Bille, Tesco a Jednote pri pokladni.

Tibor Kubička: Sezóna bude náročná, ale zaujímavá

Slovenské komorné divadlo si na prelome januára a februára pripomenie 80 rokov existencie profesionálneho divadla v Martine – druhého na Slovensku. Zaujímavých udalostí bude viac. Hovoríme o nich s riaditeľom SKD Tiborom Kubičkom.

Na úvod sezóny sa divadlo hlavne rozcestovalo...

Áno a tešíme sa z toho. Prvé zjazdy smerovali do Ružomberka, kde sme hrali Zem pamätá a hneď potom sme účinkovali na festivale Slanický ostrov divadla v Námestove s D1 (pracovný názov). Po tretí raz nás s inscenáciou Zem pamätá pozvali do Zvolena. Dvakrát sme ju uviedli na Zámokoch hrách zvolenských, no nestačilo to a našli si nás aj v Divadle J. G. Tajovského. No a na konci septembra sme s úspechom účinkovali s Hekubou na Divadelnej Nitre.

Prišli správy aj o zaujímavom pôsobení martinského divadla v Prahe.

Pražskému ťaženiu sme mali vyhradené dni prvej októbrovej dekády a podporil nás v ňom aj Slovenský inštitút v Prahe a jeho riaditeľka Ľubica Krénová. V Hybernii sme odohrali úspešnú Zem pamätá, a potom v Divadle Komédie, s ktorým sme v minulej sezóne pripravili koprodukčnú inscenáciu Iokasté, sme za jeden deň hrali všetky tri inscenácie minulej sezóny. Teda okrem Iokasté aj Hekubu a Bačovú ženu. Okrem hercov to bola výzva aj pre režiséra Lukáša Brutovského, scénografa Pavla Boráka a Stanku Vlčekovú,

Tibor Kubička, riaditeľ Slovenského komorného divadla v Martine.
Foto: Braňo Konečný

ktorá prispela pohybovou spoluprácou. Bolo sa treba prispôbiť „obyvateľskému“ priestoru javiska Divadla Komédie, čo chcelo dôkladnú prípravu.

Zdá sa, že to bola generálka na martinskú Noc divadiel.

Áno, tento projekt predbehol náš zámer, nečakali sme, že sa nám ho skôr podarí zrealizovať v Prahe, ale aspoň máme skúsenosť. Lístky na Noc divadiel (18. novembra) sú už v predaji a okrem troch inscenácií ponúkame návštevníkom divadla diskusie, hudbu, otvoríme zákulisie.

No nielen tento projekt láka do divadla jeho fanúšikov. Spomeniem cyklus Dva národy - jeden dom.

Uchytil sa v minulej sezóne a aj v aktuálnej v ňom budeme pokračovať. Opäť máme podporu Fondu na podporu kultúry národnostných menšín a opäť sa v ňom budeme venovať ľudom a udalostiam, ktoré prepojili Národný dom s českou kultúrou. Do konca roka pripravíme v Brepte štyri pokračovania cyklu. V septembri sme uviedli program s názvom Všetci Hollí, ktorý bol venovaný nielen režisérovi a hercovi Martinovi Hollému st., ale aj ďalším zástupcom na Slovensku veľmi známej rodiny Hollých. V októbri pripravujeme časť venovanú naštudovaniu Maryše v našom divadle.

Kolko premiér je naplánovaných v tejto sezóne?

Tri, ale okrem nich pripravujeme na 4. február slávnostný program k 80. výročiu SKD Martin ako profesionálneho divadla. Bude zostavený z ukážok úspešných inscenácií, pesničiek, otvoríme dvere do histórie divadla. Našou ambíciou je pripraviť tento program nie ako jednorazovú záležitosť, ale ako repertoárové číslo, aby si ho mohlo pozrieť viac divákov.

Mení sa v tejto sezóne zloženie hereckého súboru?

Áno, v jej polovici odchádza do Slovenského národného divadla Daniel Žulčák. Od januára budúceho roka bude hrať v našich inscenáciách už ako hosť.

Prelom roka je pre divadlo dôležitý aj z iného pohľadu. Ide o šetrenie energiami.

V decembri by sme už mali prejsť na úsporné svietenie. Z projektu REACT – EU nám schválili peniaze na obnovu svetelného parku v Národnom dome. No ak by nás aj faktúry za energie prevalcovali, máme plán B – vrátíme sa k tradícii zájazdového divadla alebo budeme hrať iba v Národnom dome.

Viera Legerská

KULTÚRNE MENU

■ **Kino Moskva:** Esá z pralesa 2 (12. – 16. 10.), Muž, ktorý stál v ceste (12.-13.10.) Martinský OTAKU: Howl's Moving Castle a Ghibli, kvíz (14. 10.), Vyháňač diabla: Znamenie viery (12. – 16. 10.), Citlivý človek (15. – 16. 10.), Zbesilá jazda (19. – 23. 10.), A máme, čo sme chceli (19. – 21. 10.), Vrahovia mesiaca kvetov (19. – 21. 10.), Pod Generation (22. – 23. 10.), Hranica (22. 10.), Filmový klub: Anatómia pádu (23. 10.), Teddyho Vianoce (26. – 30. 10.), Bratia (26. – 28. 10.), Čarovná lienka a čierny kocúr vo filme (28. – 30. 10.), Démon vo mne (29. – 30. 10.), Svetloplachosť (30. 10.), BE2C-NA 2023: Jeanne du Barry – Kráľova milienka (26. 10.), Disco Boy (27. 10.), Golda – Železná lady Izraela (28. 10.), Hudba (29. 10.).

■ **Slovenské komorné divadlo:** Tri sestry (11. 10.) Fóbie (12. 10.), Spaľovač mŕtvol (13. 10.), Zem pamätá (14. 10.), 1984 (17. 10.), Hekuba (19. 10.), Bačova žena (21. 10.), Sen noci svätajánskej (24. 10.), Bačova žena (25. 10.), Zem pamätá (26. 10.), Sen noci svätajánskej (27. 10.), D1 (pracovný názov) – (28. 10.), Pinocchio (31. 10.) – Divadlo Zkufravon.

■ **Dva národy – jeden dom.** Ďalšia časť obľúbeného cyklu hudobno-literárnych večerov v kaviarni Brept má názov: Sežrals všeten utrech z trámu. Zdechni!, je venovaná naštudovaniu Maryše v martinskom divadle. Organizátori na podujatie pozývajú 18. 10. o 18.30 h.

■ **Keď sa zima opýta.** Najbližšie nás v Múzeu slovenskej dediny v Jahodníckych hájoch čaká (15. 10.) podujatie venované ukážkam tradičného spracovania a využitia poľnohospodárskych plodín spolu s ochutnávkou jedál zo zemiakov.

MIMORIADNE

51. ročník festivalu amatérskej fotografie AMFO 2023 (organizuje Turčianske kultúrne stredisko Martin s vyhlasovateľom a garantom Národným osvetovým centrom Bratislava)

■ Celoštátna výstava AMFO 2023, SNK, 27. 10. 2023 – 31. 1. 2024

■ Vizuálna identita, výstava Lindy Pavelkovej a Roberta Broža, SNK, 27. 10. 2023 – 31. 1. 2024

■ Chaotický svet, výstava na martinskej pešej zóne, do 29. 2. 2024

■ Predstavujeme vám porotcov a lektorov AMFO 2023, výstava, TKS, 30. 10. – 12. 11. 2023

■ 43. Národná súťaž amatérskej fotografie, výstava, SND, 12. 10. – 1. 12. 2023

■ Identita, výstava, Múzeum Andreja Kmeťa, 17. 10. – 3. 12. 2023

■ Fotografia 2023 k 70. výročiu Fotoklubu Karola Plicku, pešia zóna, 26. 10. – 30. 12. 2023, plus prednášky, tvorivé dielne, súťaž a kvíz (28. – 29. 10.) v Turčianskej knižnici a kaviarni Brept.

(VL)

JEDNOU VETOU

■ **Druhí na významnej fotosúťaži.** Kolekcia súťažných prác martinského fotoklubu Karola Plicku získala druhé miesto na prestížnej súťaži – Česobudějovický mapový okruh, Radim Ziman a Zoltán Varga boli v súťaži jednotlivcov tretí.

■ **Všetci Hollí.** Divadelná kaviareň Brept bola 19. septembra miestom prvého z cyklu obľúbených hudobno-literárnych večerov Dva národy – jeden dom, organizátori sa tentoraz venovali štyrom osobnostiam významného umeleckého klanu rodiny Hollých – dramatikovi, režisérovi a hercovi Martinovi Hollému (1879–1912), hercovi a režisérovi Martinovi Hollému st. (1904–1965), režisérovi Martinovi Hollému ml. (1931–2004) a Kataríne Hollej (1963).

■ **Venované Márii Jeršovej Opočenskej.** Vo vstupnej dvorane SNM-Etnografického múzea sa koncom septembra konal druhý hudobný projekt Odkazu IV. venovaný prvej profesionálnej archivárke na Slovensku, odznela monoopera The Revelation of St. John slovenského skladateľa Petra Martinčeka, v postave sv. Jána sa predstavil tenorista Vladimír Šlepec.

■ **Zaujímavosti z Turčianskej knižnice.** V prvom polroku do knižnice prišlo viac ako 45-tisíc návštevníkov, zaregistrovalo sa tu 2 571 používateľov, v jej priestoroch pripravili 433 podujatí a návštevníci si požičali viac ako 144-tisíc kníh, hudobní, CD, novín a časopisov, dôležité je pripomenúť, že denný návštevnícky priemer predstavoval 365 ľudí, pre ktorých je čítanie súčasťou ich životného štýlu.

■ **Sezóna v BarMuseum sa už rozbehla.** Návštevníkov tohto unikátneho priestoru čaká koncert René Lacko & Downtown Tribute to J. Hendrix (21. 10.–20. h), Divadlo z domčeka: Ako sa Gašpar takmer kráľom stal (22. 10.–16. h) a rozprávanie Cestou necestou s Pavlom Dvořákom o jeho potulkách po Nepále, Ekvádore a Salvádore (26. 10.–18. h).

■ **Múzeum Martina Benku.** Múzeum je po rekonštrukcii opäť otvorené, spravuje približne 12-tisíc diel a osobných predmetov umelca a tamojšia stála expozícia predstavuje autentické prostredie a dielo národného umelca, ktorý je jedným z najvýznamnejších predstaviteľov zakladateľskej generácie slovenskej výtvarnej moderny.

■ **Otvorená výzva 2024.** Ešte do konca októbra je možné prihlásiť sa na výzvu Turčianskej galérie, ktorá plánuje poskytnúť svoje priestory na prezentáciu vybraných tém v rôznych formách a médiách výtvarného umenia, zapojiť sa do nej môžu samostatné i kolektívne výtvarné projekty.

Pripravila: Viera Legerská

DRAMATURGICKÝ PLÁN SKD NA SEZÓNU 2023/24

Hľadanie impulzov, podôb a polôh divadla

Lucia Jašková a Ján Dobřík v úspešnej inscenácii Hekuba, ktorá je v repertoári SKD aj v tejto sezóne.
Foto: Braňo Konečný

V minulej sezóne v rámci konceptu RE:CYKLUS Slovenské komorné divadlo recyklovalo nielen priestor, materiál, ale aj témy. V aktuálnej sezóne sa chcú na seba pozrieť inou optikou a budú hľadať impulzy pre vznik nových podôb a polôh divadla. Takže RE:VÍZIA.

V tejto sezóne divadlo bude spolupracovať s českým režisérom Michalom Hábo, bude to jeho prvá spolupráca v činohernom divadle na Slovensku, ďalej s Mariánom Amslerom, v SKD bude prvýkrát pracovať na výsostne autorskom projekte, a s Jozefom Vlkom a Stanislavou Vlčekovou.

Pokusy o udržateľné uvažovanie divadlo neopustí, ale z recyklácie jedného priestoru, ktorý dominoval v minulej sezóne, prechádza k recyklovaniu materiálov a komponentov scén.

PRINÁŠAME PREHLAD PREMIÉR:

Prvou premiérou sezóny bude inscenácia hry rakúskeho dramatika Thomasa Bernharda **Divadelník (10. novembra 2023 v Štúdiu)**.

Preklad: Viktória Janoušková, dramaturgia: Róbert Mankovecký, réžia: Michal Hába, herecké obsadenie: Jana Ol'ňová, Matej Babej, Zuzana Rohoňová, Marek Geišberg, Katarína Dírerová a. h., Jana Nosálová a. h., Tatiana Goldmannová a. h.

Táto „komédia pre nepriateľov divadla“ je jeho ironickou oslavou. Špecifikom inscenácie je, že hlavnú mužskú postavu bude hrať Jana Ol'ňová. Tá sa objavuje v postave herca veľkej štátnej scény menom Bruscon, ktorý sa vyjadruje pohrdavo nielen o takzvanom vidieckom prostredí, ale aj o divadelníkoch ako takých, obzvlášť mu v žalúdku ležia ženy - herečky. Vo vzťahu k martinskému obsadeniu a k tomu, že Jana Ol'ňová je „dvojdómá“ herečka (SND a SKD Martin), vyznieva kontext Bernhardovej hry mierne provokatívne.

Druhou premiérou **Všade-doma-dobre-najlepšie (26. januára 2024 v Národnom dome)** je autorský projekt Mariána Amslera, ktorý chce hovoriť o vykornenej generácii – generácii „pútnikov“, dobrovoľných nomádov, ktorí sú doma všade a nikde.

Text: Marián Amsler a kol., dramaturgia: Róbert Mankovecký, réžia: Marián Amsler, obsadenie: Matej Babej, Ján Dobřík, Eva Gašparová, Tomáš Grega, Lucia Jašková, Barbora Palčíková, Nadežda Vladařová, František Výrostko.

Tretia premiéra prináša zaujímavú inscenáciu **Kolesá/Wheels (31. mája 2024 v Štúdiu)**. Text: Peter Lomnický, dramaturgia: Miro Dacho, choreografia: Stanislava Vlčeková, réžia: Jozef Vlk, obsadenie: Ján Dobřík, Eva Gašparová, Michal Gazdík, Marek Geišberg, Tomáš Grega, Lucia Jašková, Ľubomíra Krkošková, Jaroslav Kysel, Alena Pajtinková, Barbora Palčíková, Nadežda Vladařová.

V Martine pravidelne otvárame aj regionálne témy, ktoré majú potenciál rozprúdiť verejnú diskusiu. Už dávnejšie dramaturg Miro Dacho prišiel s príbehom Závodov ťažkého strojárstva – s témou, ktorá bola politicky využívaná a zneužívaná. Hoci na prvé počutie môže asociovať divadlo dokumentu, vo výsledku pôjde o výrazne rozpočítaný tvar.

V spolupráci s umeleckým šéfom SKD Lukášom Brutovským pripravila: Viera Legerská

V spolupráci s umeleckým šéfom SKD Lukášom Brutovským pripravila: Viera Legerská

Hokejisti MHA Martin vykročili do novej éry vysokým víťazstvom

Na úvodný duel novotvoriaceho sa tímu prišlo vyše 700 divákov. Aj to je dôkaz, že hokej v Martine má medzi ľuďmi aj napriek pôsobeniu v II. lige veľkú podporu.

Keď HK Martin v júni predal prvotligovú licenciu, bol to pre mnohých priaznivcov martinského hokeja doslova šok. Namiesto pokračujúceho boja o návrat do extraligy zrazu reálne hrozilo, že mesto s bohatou a aj úspešnou hokejovou históriou ostane bez tímu mužov, čo by malo nedozerné následky aj pre žiacke a mládežnícke družstvá hrajúce pod značkou MHA Martin.

Práve táto organizácia aj v spolupráci s mestom Martin (podpísané bolo aj memorandum o spolupráci) vyvinula počas leta veľké úsilie, aby najhoršiemu scenáru zabránila.

Prvotligovú licenciu sa síce nepodarilo získať, už na to aj vzhľadom na zložité postupy a smernice SZLH nebol časový priestor, no funkcionárom MHA Martin, na čele s Tomášom Pšenkom, sa podarilo prihlásiť seniorský tím do II. ligy.

„Keďže sa primárne venujeme žiackemu a mládežníckemu hokeju, po prvý raz skladáme tím mužov. Mnohí hráči, ktorých sme oslovili, pozitívne reagovali na našu ponuku. Viacerí z nich oprášili korčule s cieľom pomôcť hokeju v Martine. Samozrejme, našou prioritou je, aby sme do formujúceho sa mužstva zapojili aj čo najviac juniorov. Skúsenosti s mužským hokejom im určite pomôžu v ich hokejovom raste,“ povedal Tomáš Pšenka, šéf MHA Martin.

Zápasové korčule si opäť obul aj niekdajší extraligový útočník Tomáš Pokrivčák, v súboji s Partizánskym nastúpil ale v obrane.
Foto: FB MHA Martin

II. HOKEJOVÁ LIGA, 1. KOLO

MHA Martin – Partizánske 9:2 (3:0, 1:1,5:1)

Góly: 3., 49. a 56. Klimant, 16. Simon, 18. a 51. Fillo, 38. P. Tabaček, 53. a 60. R. Kalnický. **MARTIN:** Maťovčík – Fillo, Pokrivčák, Ivan, Fabian, Š. Kalnický, Štípala, Dvořák, Chovaniak – Somon, Jurášek, Brveník – Kolčák, P. Tabaček, Hanes – Siakel', Klimant, Chrastina – R. Kalnický, Stročka, Hollý.

Čas ukáže, na čo máme

Druhá liga je pre Martinčanov veľkou neznámou a pred jej začiatkom bolo ťažké hovoriť o konkrétnych cieľoch z hľadiska umiestnenia.

„Až v priamej zápasovej konfrontácii spoznáme silu súperov, osobne si myslím, že niekde v polovici súťaže bude jasné ako na tom sme a na čo by sme si mohli trúfnuť,“ zdôraznil Tomáš Pšenka.

A čo trénerská otázka? Spočiatku to vyzeralo tak, že sa viacerí tréneri MHA Martin vystriedajú pri prvom tíme, no napokon sa trénerskej tak-

tovky chytil Andrej Novotný, ktorý deň po prvom majstrovskom zápase oslávil 47. narodeniny. Pomáhať mu budú asistenti Róbert Stančok a Michal Važan, ktorí sú martinským fanúšikom tiež veľmi dobre známi.

Niekdajší slovenský reprezentant s bohatými skúsenosťami nielen so slovenským, ale aj českým či ruským hokejom si váži chlapcov, ktorí popri svojich pracovných a rodinných povinnostiach po dlhšom čase nezištne naskočili opäť do hokejového diania. „Robia to najmä pre budúcnosť martinského hokeja, pre našu žiacku a mládežnícku základňu. Každému je jasné, že bez prvého mužstva by hokej v Martine nemal dlhodobú perspektívu. Ideme hrať len druhú ligu, ale určite to berieme vážne, veď nikto z nás si nechce urobiť hanbu,“ povedal Andrej Novotný.

Premiéra na jednotku

Jeho zverenci prvý majstrák zvládli na jednotku, na domácom ľade deklasovali Partizánske 9:2. A verte-neverte, na zápas II. ligy prišlo až 743 divákov. Strelecky sa darilo len 18-ročnému Štefanovi Klimentovi, ktorý okrem úvodného gólu MHA Martin v premiérovej sezóne pridal ešte ďalšie dva. V bráne chytal Pavol Maťovčík a jeho úspešnosť prekročila 92 percent, kryl 26 z 28 striel súpera. Z niekdajších extraligistov v obrane nastúpil Tomáš Pokrivčák, v útoku Andrej Jurášek.

„Z našej strany to bol slušný výkon, padlo veľa gólov a verím, že je to dobrá pozvánka na ďalšie zápasy. Samozrejme, že nás potešila divácka kulisá, prišlo veľa ľudí a máme z toho radosť,“ netajil spokojnosť Andrej Novotný.

Hrací model II. ligy

Druhá liga má 13 účastníkov a základná časť sa hrá v dvoch skupinách. Martin je v sedemčlennej a za súperov má: Brezno, Púchov, Hamuliakovo, Partizánske, Levice a Senicu. V „B“ skupine sú: Bardejov, Detva, Dolný Kubín, Sabinov, Gelnica a Kežmarok. V skupinách sa každé mužstvo stretne s každým doma a vonku. Do nadstavbovej časti, v ktorej budú tímy hrať o čo najlepšiu pozíciu do play off, postúpia zo skupiny mužstvá umiestnené na 1.–3. mieste. Mužstvá z „A“ skupiny budú hrať proti mužstvám z „B“ skupiny – opäť s každým raz doma a raz vonku. Družstvá si do nadstavbovej časti prenesú body a aj skóre. Nadstavbu budú hrať aj tímy umiestnené po základnej časti na 4. a 7. mieste. Víťazi regionálnych skupín postúpia do play off a pridajú sa tak k prvej šestke. Play off sa hrá na 3 víťazné zápasy.

Roman Kopka

HOKEJOVÝ PROGRAM

14. 10. o 18. h: Brezno – Martin, **21. 10. o 18. h:** Martin – Senica, **27. 10. o 18. 30 h:** Levice – Martin, **1. 11. o 18. h:** Martin – Púchov, **4. 11. o 18 h:** Hamuliakovo – Martin, **18. 11. o 18. h:** Partizánske – Martin.

PRETEKY OKOLO SLOVENSKA

V Martinskej etape pred vďačným publikom najrýchlejšie špurtoval Talian Andrea Bagioli

Favoriti z tímu Soudal Quick-Step mali preteky pod kontrolou, Rémi Cavagna si v pohode postrážil žlté tričko. Dres najlepšieho Slováka si v Martine na Matičnom námestí po prvý raz vďaka skvelému výkonu obliekol Lukáš Kubiš.

Andrea Bagioli takto oslavoval víťazstvo v 3. etape, ktorá mala prívlastok kráľovská, na martinskom pódium. K triumfu mu gratuloval primátor Ján Danko.
Foto: archív mesta Martin

Po viac ako devätnástich rokoch sa do Martina vrátili preteky Okolo Slovenska a pre stovky až tisíce ľudí, ktorí toto prestížne medzinárodné cyklistické podujatie naživo sledovali, to bol príjemný a v mnohom aj výnimočný zážitok. Predsa len, nie každý deň máme možnosť na vlastné oči vidieť športové majstrovstvo špičkových pretekárov, ktorí pravidelne štartujú aj na veľkých svetových či európskych pretekoch.

Kráľovská etapa určite nudná nebola

Nedávno skončený 67. ročník Tour de Slovakia mal v programe päť etáp a tretia s prívlastkom kráľovská, ktorá štartovala v Ružomberku, mala cieľ na Ulici M. R. Štefánika v Martine, kúsok od Tatra banky s dojazdom na pešej zóne.

Jazdci museli zvládnuť 171,6 km, v etape bojovali aj o tri rýchlostné premie a štyri horské. Oproti pôvodným plánom pretekári vyrazili na trať približne s 25-minútovým meškaním, keďže

jeden z tímov namiesto do Ružomberka prišiel ráno na štart do Prievidze, ale ostatné mančafy naň kolegiálne počkali.

Samotné preteky priniesli viaceré zaujímavé situácie. Už po úvodnej vrchárskej prémii na vrchu Varta (17,8 km) sa od pelotónu odtrhla päť pretekárov a prakticky v celodennom úniku vydržala takmer až po náročný Beliansky kopec.

Nás najviac zaujímala rýchlostná premie v centre Martina, kde na pretekárov čakalo plné mesto ľudí. Pomyselnou páskou ako prvý z päťce unikajúcich jazdcov doslova preletel Olivier Le Gac (Groupama – FDJ). Martinčanov šprinterský súboj zaujal, pretekárov mohutne povzbudzovali. Aplauz na otvorenej scéne zažil aj pelotón, ktorý na vedúcu päťcu strácal už len 30 sekúnd.

Spomínaný Beliansky kopec nanovo rozdal karty. V ňom zaútočil Milan Vader (Jumbo – Visma) a pelotón sa rozdelil na viacero skupín. V úplnom čele boli okrem Vadera aj ďalší štyria

cyklisti vrátane Andreu Bagioliho a Rémiho Cavagnu (Soudal Quick-Step) v žltom drese.

V klesaní sa ku nim pripojili ďalší traja cyklisti, medzi ktorými boli Stefan Küng (Groupama – FDJ) a Michele Gazzoli (Astana – Qazaqstan). Práve Küng v posledných kilometroch nastúpil, jeho zadného kolesa sa chytili Gazzoli, Cavagna a Bagioli. Vpredu sa tak vytvorila štvorčlenná skupina, ktorá si to pri návrate do Martina rozdala v súboji o etapové víťazstvo. V špurte mal napokon najviac síl Talian Andrea Bagioli, ktorý zaútočil v pravej chvíli spoza Künga.

Víťaz d'akoval žltému Cavagnovi

„Bola to najťažšia etapa, ale náš tím odviezol skvelú prácu pri kontrole úniku. Keď sa skupina na strmom stúpaní roztrhla, mal som šťastie, že v nej bol Rémi Cavagna. Tvrdilo pre mňa pracoval a na mne potom bolo to celé dokončiť. To, že som bol schopný vyhrať po chorobe, pre

ktorú som odstúpil z Vuelty, mi dáva veľa sebavedomia do zvyšku sezóny. Som šťastný, čerešničkou na torte bolo, že som dosiahol 50. víťazstvo nášho tímu v sezóne. Je úžasné, že sme opäť mohli dosiahnuť tento mílnik," povedal víťaz martinskej etapy Andrea Bagioli z tímu Soudal Quick-Step.

Tesne za vedúcim kvartetom do cieľa špurtovala ďalšia skupina a mnohých Martinčanov určite potešilo, že na jej čele videli Lukáša Kubišu z banskobystrickej Dukly. Svojím skvelým výkonom si tak vypýtal dres pre najlepšieho Slováka, z ktorého ho už až do konca pretekov nikto nevyzliekol.

„Cítil som sa veľmi dobre, môj kolega Simon Nagy tu v Turci často trénuje, takže veľa mi o tom porozprával a aj vďaka jeho postrehom som mal o trati celkom dobrý prehľad. Vedel som, že ten záverečný Beliansky kopec bude veľmi ťažký a už som sa modlil, nech už konečne skončí. Naozaj to bolo peklo, boleli ma nohy. Ale niekedy to ide len cez tú bolesť, treba zatáť zuby a bojovať," povedal 23-ročný slovenský cyklista.

Martinčania boli skvelí

Rodáka zo Zvolena potešilo, že sa v náročnom stúpaní udržal medzi cyklistami world tour, navyše v druhej skupinke bol vo finiši najrýchlejší.

„Ešte to nestačilo na pódiové umiestnenie, ale aj tak som dosiahol povzbudivý výsledok. Ocenil by som aj atmosféru martinských pretekov. Môj kamarát – Martinčan Juro Belan mi hovoril, že je tu skvelá cyklistická rodina a to sa aj potvrdilo. Ľudia nás popri trati povzbudzovali, boli skvelí, je to ten povolený doping. Aj do mesta prišlo veľa divákov, zatiaľ najviac a bolo vidieť, ako si to užívajú. Určite by bolo fajn, keby bol Martin etapovým mestom aj v budúcnosti," myslí si Lukáš Kubiš.

Preteky Okolo Slovenska mali v 67. ročníku celkovo päť etáp. Začínalo sa v stredu 13. septembra v Košiciach a končilo v nedeľu 17. septembra v Púchove. Martinská etapa bola v poradí tretia.

Roman Kopka

Z VÝSLEDKOV

■ **Poradie Martinskej etapy:** 1. Andrea Bagioli (Soudal Quick-Step) – 3:54,24 h 2. Michele Gazzoli (Astana Qazaqstan Team) – 3:54,24 h, 3. Stefan Küng (Groupama – FDJ) – 3:54,24 h, 4. Rémi Cavagna (Soudal Quick-Step) – 3:54,24 h, 5. Lukáš Kubiš (Dukla B. Bystrica) – 3:54,24 h.

■ **Konečné poradie 67. ročníka Tour de Slovakia:** 1. Rémi Cavagna (Soudal Quick-Step) – 18:28,30 h 2. Stefan Küng (Groupama – FDJ) – 18:30,46 h 3. Milan Vader (Jumbo-Visma) – 18:30,50 h. Najlepší Slováka: 18. Lukáš Kubiš (Dukla B. Bystrica) – 18:34,05 h.)

Mnohí Martinčania boli z pretekov nadšení, skvelú atmosféru ocenil aj šéf slovenskej cyklistiky

Necelú hodinu pred príchodom pelotónu bolo mesto relatívne skromne zaplnené, ale ľudia napokon vo veľkom prišli. Nenechali si ujsť možnosť vidieť na vlastné oči špičkových cyklistov.

Preteky Okolo Slovenska prilákali do centra Martina veľké množstvo ľudí a Martinčania pripravili pretekárom skvelú atmosféru. Bolo ich nielen vidieť, ale aj počuť. „Je to veľká udalosť a chceli sme byť jej súčasťou, veď vidieť špičkových cyklistov priamo v akcii nie je až také bežné. Navyše, naša dcérka tancuje v Detskom folklórnom súbore Kalužiar, ktorý mal vystúpenie v rámci programu tohto podujatia, takže sme ju boli aj s manželkou povzbudiť. Určite tieto preteky zviditeľnili naše mesto a to je ďalšie plus," zamyslel sa Martin Ladovič.

Danuša Strapková nám povedala, že toho už vo svojom živote veľa zažila. „Ale nepamätám si, kedy tu priamo v centre mesta boli takéto veľké preteky. Keď cyklisti prechádzali cez pešiu zónu prvý raz, tak som ich ešte nestihla vidieť, len som počula skandovanie ľudí. Ale finiš si už nenechám ujsť," smiala sa Martinčanka.

Ľudia ocenili aj sprievodný kultúrny program, takže čakanie na príchod pelotónu nebolo nudné.

Za budovou Literárneho múzea (niekdajšia I. budova Matice slovenskej) vystúpili už spomínaný DFS Kalužiar, tanečná skupina Martico New Age, všetkých zaujala exhibícia krasojazdkyň i kaskadérske bicyklové kúsky mladých cyklotrialistov. Ani po pretekoch sa ľudia z centra nevytrátili, po slávnostnom odovzdávaní cien si vychutnali vystúpenie Petra Cmoríka.

Na Divadelnom námestí bola zas pripravená gastrozóna, ktorú „okorenili“ Drozd'o a Demex s tanečnou skupinou Schakers Dance Family. Po pretekoch žiaril spokojnosťou aj martinský pri-

Martinčania si nenechali preteky Okolo Slovenska ujsť, vo veľkom prišli kvalitných pretekárov podporiť.

Foto: archív mesta Martin

mátor Ján Danko, najmä preto, že prilákali do centra mesta obrovské množstvo ľudí. „To bol hlavný cieľ, ponúknuť Martinčanom a Martinčankám prestížne medzinárodné cyklistické podujatie. Som rád, že si ich užili, že mali ako na dlani špičkových pretekárov, že sa s nimi mohli v cieľi aj vyfotiť či vypýtať si autogram. Byť spoluorganizátorom týchto pretekov nebolo jednoduché, je za tým obrovský kus práce mnohých ľudí a ja sa chcem všetkým, ktorí sa na nej zúčastnili, poďakovať. Áno, bolo to ťažké, bolo treba vynaložiť veľa úsilia, popasovať sa s problémami, ale stálo to za to. Teší ma, že vieme nielen dostať do Martina takéto veľké podujatie, ale aj ho dôstojne zorganizovať. Radi by sme v tom aj v budúcnosti pokračovali, veď sme cyklistickým mestom."

Poklonu Martinčanom a Martinčankám zložil aj Peter Privara, prezident Slovenského zväzu cyklistiky. „Samotná etapa bola úžasne poskladaná, čo ocenili aj pretekári. Ak mám za seba niečo zdôrazniť, tak som milo prekvapený skvelou diváckou kulisou, za posledné roky bola možno i najlepšia a to tu neštartoval Peťo Sagan. Priznám sa, mal som obavy z pešej zóny, ako cez ňu pelotón a konvoj bezpečne prejde, ale dopadlo to nad očakávanie dobre. Mesto Martin dalo do spolupráce všetko. Našli sme tu zapálených a nadšených ľudí, ktorí nám vychádzali v ústrety. Nielen na úrade, ale i na mestskej či štátnej polícii. To všetko je prísľub pre ďalšiu spoluprácu, verím, že preteky Okolo Slovenska sa do Martina po nejakom čase opäť vrátia," zakončil rozhovor Peter Privara.

Roman Kopka

Tretia etapa pretekov Okolo Slovenska mala prívlastok kráľovská. ↑

Pelotón pretekov Okolo Slovenska v centre Martina. Foto: Jan Melicher ↑

Rémi Cavagna si žlté tričko obliekol hneď po prvej etape a až do konca pretekov ho z neho nikto nevyzliekol. Celkové prvé miesto mal pod kontrolou aj v Martinskej etape.

Foto: Jan Melicher →

Pozíciu najlepšieho Slováka si v Martine vybojoval Lukáš Kubiš z Dukly Banská Bystrica.

Foto: Jan Melicher ↓

Andrea Bagioli v tejto chvíli už vedel, že je víťazom Martinskej etapy, vo finiši bol najrýchlejší.

Foto: Jan Melicher ↓

Čakanie na pelotón spestril Martinčanom aj zaujímavý program. Foto: Roman Kopka ↓

MARTIN A OKOLO SLOVENSKA

■ 1974: Svit – Martin, 169 km (5. etapa) ■ 1974:

Priekopa – Krížava, časovka do vrchu na 14 km (6. eta-

pa) ■ 1974: Nitrianske Pravno – Martin, 170 km (7. eta-

pa) ■ 1974: Dolný Kubín – Martin, 161 km (8. etapa) ■ 1974:

Martin – Martin, 139 km (9. etapa) ■ 1974: Martin – Banská Bystri-

ca, 170 km (10. etapa) ■ 1979: Martin – Dolný Kubín, 139 km (7. eta-

pa) ■ 1984: Martin – Dolný Kubín, 139 km (5. etapa) ■

1999: Martin – Martinské hole, časovka na 11 km (1. etapa) ■ 1999:

Martin – Martin, 104 km (2. etapa) ■ 1999: Martin – Trnava, 190 km

(3. etapa) ■ 2004: Kysucké Nové Mesto – Martin, 106,4 km (I.

časť 3. etapy) ■ 2004: Martin – Martinské hole, časovka

na 10,7 km (II. časť 3. etapy) ■ 2004: Martin – Mar-

tin, 115,2 km (4. etapa) ■ 2023: Ružomberok –

Martin, 171,6 km (3. etapa)

Fomatu ide karta, v tabuľke je vysoko

Martinčania sa vezú na víťaznej vlne. V Dubnici už vyhrali štvrtý tretoligový zápas za sebou, a keď k tomu ešte pripočítame jasné víťazstvo v 3. kole v Slovenskom pohári vo Višňovom, je bilancia z posledných týždňov ešte zaujímavejšia. Po 10. kole je Fomat na 2. mieste.

Sériu aktuálneho víťazného ťaženia odštartoval Fomat po dvoch nešťastných remízach doma s Bánovou 1:1 a vonku v Šali 2:2 (súperi vyrovňovali v samom závère) netradične v tretí septembrový utorok, keď po úspešnom zakončení P. Ďungela v 89. min zdolal ešte vlni druholigovú Raču. Karta sa obrátila, následne naši uspeli vo Zvolene 3:1 a potom na Pltníkoch sa tešili z výhry 3:1 aj nad vtedajším lídrom tabuľky – Lehotou pod Vtáčnikom.

Na ostatný súboj v Dubnici nad Váhom, aj vzhľadom na postavenie oboch tímov v tabuľke, nastupovali Martinčania v úlohe favorita. Zverenci trénera Norberta Guľu ju aj zvládli a tím od Váhu porazili navonok rozdielom triedy 3:0. Nebola to však taká jednoznačná záležitosť, ako napovedá výsledok.

„Jednoznačne rozhodla naša efektívnosť, aj vďaka nej sme zápas naklonili na našu stranu. Hráčov sme pripravovali na ťažký duel a naše predpoklady sa naplnili. Súper má vo svojom kádri viacero mladých a behavých hráčov, opierať sa môže aj o viacerých legionárov. Určite sme nič nemohli podceňovať, naopak, našim cieľom bolo, aby sme systémové veci z tréningov preniesli aj do zápasu, čo sa podarilo. Keďže nás v zlomových situáciách kvalitnými zákrokmi podržal aj brankár Holeš, mohli sme sa tešiť z dobrého výsledku. Každý bod zvonku je mimoriadne cenný, avšak musíme ostať nohami pevne na zemi a ďalej poctivo pracovať,“ hodnotil zápas martinský kormidelník.

A ako padali góly? V 34. min po akcii v dobrej forme hrajúceho Tibora Ďungela presne ľavačkou namieril Mojžiš. O 10 minút neskôr po strele P. Ďungela sledoval brankárom vyrazenú loptu „všadebol“ Mojžiš, posunul ju ešte lepšie postavenému Kračmerovi, ktorý pohotovou krížnou strelou zvýšil na 2:0. Tesne po prestávke Fomat udrhel po tretí raz, keď po centri Dadáka a následnej kombinácii bratov Ďungelovcov sa presadil starší Peter.

Roman Kopka

III. LIGA, 10. KOLO: DUBNICA - MŠK FOMAT MARTIN 0:3 (0:2)

Góly: 34. Mojžiš, 44. Kračmer a 48. P. Ďungel.
MARTIN: Holeš – T. Ďungel, M. Siva, Dadák, Mlynár – Garaj, Ceniga (67. Gajinovi), Mojžiš – Satina, Kračmer (85. Vojvoda), P. Ďungel (79. Pavlík).

FUTBALOVÝ PROGRAM

III. liga, 11. kolo: Martin – Galanta (14. 10. o 15. h), **12. kolo:** Sereď – Martin (22. 10. o 14.30 h), **13. kolo:** Martin – Beluša (28. 10. o 14.30 h), **14. kolo:** Častkovce – Martin (4. 11. o 13. h), **15. kolo:** Martin – Veľké Ludince (11. 11. o 13. h). **Slovnaft cup, 4. kolo:** Martin – Komárno (25. 10. o 14.30 h).

Hádzanári sa potrebujú čo najskôr chytiť

MHÁK Martin je po 6. kole s piatimi odohranými zápasmi zatiaľ na 10. mieste so ziskom 2 bodov.

Martinčania v dôležitom sobotňajšom extraligovom súboji dobre začali, ešte v 13. min viedli 7:4 a v 21. min 11:9, no do kabín na prestávku odchádzali s jednogólovou stratou. V druhom dejstve to bola z našej strany naháňačka o dobrý výsledok, ale keď na začiatku 44. min viedli Bratislavčania 18:14, neveštilo to pre modro-bielych nič dobré. Hostia si náskok napokon aj postrážili a do tabuľky si pripísali dva body.

Pripomeňme si, že zverenci trénera Miroslava Šrancu vstúpili do extraligy dobre, doma zdolali Modru 29:25. Následne v Prešove odohrali kvalitný prvý polčas (18:16) a prinútili tak viacnásobného majstra, ktorý napokon vyhral 41:23, prepnúť na vyššie obrátky. V zápase s Novými Zámkami to vyzeralo sľubne, ale hostia v zostave s legendárnym Martinom Stráňovským po výhre 32:28 splnili úlohu favorita. Hráčov ale určite zamrzela následná prehra v Hlohovci v pomere 29:27, teda so súperom rovnakej kvalitatívnej úrovne. Žiaľ, aj sobotňajšia prehra s ŠKP je z kategórie nechcených a Martinčanom komplikuje predsezónne ciele udržať sa v extralige, resp. vyhnúť sa baráži. Samozrejme, nie je dôvod na žiadnu paniku, je len začiatok súťaže a veľa zápasov je ešte pred nami. Chalani sa však potrebujú výsledkovo chytiť, držíme im palce. Najbližšie sa 15. októbra predstavia v Topolčanoch, doma budú hrať 21. 10. o 16.30 h proti Záhorákom (Stupava/Malacky).

MHÁK Martin – ŠKP Bratislava 20:23 (12:13)

Zostava a góly: Čepica, Kamien – Buvala 5, H. Halldórsson 4, Saitz 3, Bíro, Kravčák a Klimák – Fejko po 2, Bandy a Šranc po 1, Záhumenský, Slezák, Jenesský, Mudrák, Gardarsson, Lovíšek. **(KP)**

MESTO MARTIN VÁS POZÝVA NA

19. ROČNÍK

MCORŠ 2023

MARTINSKÚ CELOROČNÚ OLYMPIÁDU REKREAČNÝCH ŠPORTOVCOV

5. KOLO - PLAVECKÉ PRETEKY + Plavecká štafeta miest 2023

PIATOK 27. 10. 2023

Plaváreň SUNNY MARTIN

od 8.00 h do 16.30 h

(v doobedňajších hodinách školy podľa rozpisu, prezentácia pre verejnosť od 14.00 h)

Kategória a trať: ročník 2011 a mladší – 25 m, ročník 2010 a starší – 50 m
viac informácií na www.martin.sk Život v meste – Šport – MČORŠ
Ceny: ocenení budú prví traja v každej kategórii
Občerstvenie: zabezpečené
Vstup: zadarmo

ORGANIZÁTORI A PARTNERI:

MARTIN

kontakt: Ing. Miriam Vaško
miriam.vasko@martin.sk
+421 908 920 938

Kultúrna scéna MARTIN MARTIN

HELIGONICA

& Pavol Laták

Vstupné 9€

25.10.2023 o 17:00 v kine Moskva

PREDPREDAJ LÍSTKOV V KULTÚRNEJ SCÉNE MARTIN:
Pondelok - Piatok: od 10:00 do 12:00

PREDPREDAJ LÍSTKOV V KINE MOSKVA:
Pondelok: od 15:30 do 20:00 | Štvrtok - Nedela: od 15:30 do 20:00

ON-LINE VSTUPENKY: www.kinomoskva.sk

Kultúrna scéna MARTIN MARTIN

PAVOL HAMMEL

3.11.2023 o 19:00 KINO MOSKVA

On-line predaj: www.kinomoskva.sk

ZAZNEJÚ HITY Mladosť, Už sa chlapec poberá, Smutná ranná električka, Za všetkým len Ty, Čo ma po tom, Zvonky zvoňte, Stretnutie s tichom, Srdec bez anjela...

PREDPREDAJ LÍSTKOV V KINE MOSKVA:
Pondelok: od 15:30 do 20:00 | Štvrtok - Nedela: od 15:30 do 20:00

PREDPREDAJ LÍSTKOV V KULTÚRNEJ SCÉNE MARTIN:
Pondelok - Piatok: od 10:00 do 12:00

19€
VSTUPNÉ

Kultúrna scéna MARTIN MARTIN

Dni sv. Martina

 Jarmok tradičných ľudových remesiel spolu s občerstvením

9.11.2023 | Divadelné námestie v Martine

- ✓ 14:45 DJ CUNER
- ✓ 16:00 LOJZO
- ✓ 17:30 HRDZA
- ✓ 18:45 DJ CUNER

11.11.2023 | Divadelné námestie v Martine a Hviezdoslavov park

10:00 - 15:30 STREDOVEKÝ DEŇ V MARTINE
Historický program vo Hviezdoslavovom parku pri príležitosti udelenia mestských práv mestu Martin v r. 1340

 V čase 12:00-12:30 príde historický sprievod vyslancov kráľa Karola Róberta do Martine, aby odovzdal listinu a povýšil osadu Martin na mesto (tak sa udialo roku pána 3. októbra 1340).

- ★ Stredoveká hudba a stredoveká kuchyňa
- ★ Šermiarske vystúpenia a sokoliari
- ★ Marionetové divadlo a kaukliari
- ★ Stredoveké remeslá
- ★ Drevený kolotoč

Ochutnávka dobovej kuchyne Via Castrum

10.11.2023 | Divadelné námestie v Martine / Záhrada TG

- ✓ 15:00 THE ROCKIN' BALLS
- ✓ 15:00 DIVADIELKO JANKO A MARIENKA ☺
- ✓ 16:15 DIVADIELKO O MÚDREJ PRINCEZNE ☺
- ✓ 16:45 JANA KIRSCHNER
- ✓ 17:45 MAJSELF & DJ FILLIPIAN
- ☺ Program pre deti bude v záhrade Turčianskej galérie